

FERHENG

EREBÎ - KURDÎ

Zaravayê kurdmancî

amadekirina

D. CANO

M. ŞÊRGO

قاموس

عربي - كردي

(الجزء الأول)

اعداد

م. شركوه

د. جانو

.. عزيزي القارىء

من خلال اطلاعنا على القواميس الكردية العربية المتوفرة لدينا آثرنا الخوض في غمار إعداد قاموس مبسط، سهل باللهجة الكرمانجية الشمالية وذلك ليتعرف القارىء العربي على اللغة الكردية التي يعيش ناطقياً بجوار اخوانهم العرب، وهي محاولة متواضعة. وفي هذا القاموس لم نبحث في تصريف الافعال كما هو معهود في القواميس فكل كلمة عربية إن كانت: (فعللاً - فاعلاً - اسم مكان - اسم مفعول - صفة) فإنها ترد في هذا القاموس حسب ترتيب حروف هذه الكلمة وحاولنا ايراد الكلمات المتداولة العصرية قدر الامكان وبالتأكيد فان هذا القاموس سيحتوي بين دفتيه أخطاء مع اننا حرصنا على تلافئها وكما يقول المثل الكردي «Goşt bê hestî nabe» «لا يخلو اللحم من العظم» ونعتذر سلفاً عن كل خطأ يرد في هذا القاموس. ونتمنى للقارىء

العزیز الافادة من هذا العمل المتواضع

١٩٩١ - ٢٦٠٢ ك

وشكراً

د. جانو

م. شيركوه

حقوق الطبع والنشر محفوظة

بيروت - لبنان

٢٠٠٠ - ٨ - ١٩٩١ م - ٢٦٠٣ ك

الطبعة الاولى

اللغة الكردية

تنتمي اللغة الكردية الى مجموعة اللغات الايرانية التي تمثل فرعاً من اسرة اللغات «الهندو أوروبية» وهي تضم «الكردية والافغانية والطاجيكية» ورغم تنسيبها الى اللغة التركية او الفارسية الا انه أكد الباحثون على عراقية وأصالة اللغة الكردية وخصوصيتها من حيث المفردات والقواعد وقد اكتشف عدد من الواح صخرية وفخارية موجودة في المتحف البريطاني وأكدت البحوث بأن هذه الالواح والوثائق مكتوبة باللغة الكردية والمسمارية تروي قصة طوفان النبي نوح عليه السلام»، وقد ذكرت المصادر بأن كاتب هذه الالواح يدعى (birasoz) «الاخ المحب» وهو احد افراد سلالة النبي نوح.

وكانت للغة الكردية ابجدية خاصة بها ولكن الغزوات المتعاقبة على كردستان احرقت جميع المؤلفات، حيث قضت جيوش المسلمين على معابد الزرداشتيه الديانة الاصلية القديمة للاكراد وعلى كتابها (Zen-davista) «القانون والتفسير» ومنع استخدامها وتداولها. وقد خلف الكاهن الزرداشتي pirşalyar قصائد بعنوان «نصائح». ماتزال تحظى باعجاب القراء حتى يومنا هذا وهي مكتوبة بالابجدية القديمة وبلغة كردية نقية، جميلة.

وتقسم اللغة الكردية الى لهجات وقد وزع الاستاذ المرحوم توفيق وهبي الذي كان يعد حجة في اللغة الكردية وفق الترتيب التالي:

١ - اللهجة الكرمانجية:

آ - الكرمانجية الشمالية: البهدينانية - البوطافية - الاشتيائية - الهيكارية - الباييزيدية ويستخدمها سكان كردستان:

العراق: (دهوك - موصل)

ايران: (شمال اورميه)

تركيا: (ماعداديرسم)

ب - الكرمانجية الجنوبية: المكريه - الصورانية - السفائية -

الاردلانية ويستخدمها سكان كردستان: العراق (اربيل - سلیمانیه - كركوك)

ایران: (من رواندوز الى اورمیه)

٢ - اللهجة الزازية: ويستخدمها سكان ديرسم في كردستان تركيا.

٣ - اللهجة اللورية: بختيارية - كيه - فيليه - كهورية مامه سانية -

كردستان ایران. ~~كردستان ایران~~ -

٤ - اللهجة الكورانية: باجلانية - ككائية - زنكية - هوراميه:

كردستان ایران.

ورغم تعدد اللهجات الكردية الا ان باستطاعة كردي من الشمال التفاهم مع الجنوبي بسهولة لان اصل المفردات واحد ولها نفس القواعد وهما اللهجتان الاساسيتان في اللغة الكردية ويتكلم بها معظم الشعب الكردي تقريباً.

يستخدم في كردستان (العراق وايران) الابجدية العربية التي دخلت كردستان بعد الفتح الاسلامي. اما اكراد سوريا وكردستان تركيا يستخدمون الابجدية اللاتينية التي وضعها الامير جلادت بدرخان (١٨٩٧ م - ١٩٥١) ونشرها في مجلة هاوار (HAWAR) عام ١٩٢٢. اما اكراد الاتحاد السوفياتي يستخدمون الابجدية الروسية (الكليريكية).

وقد اثبتت الابجدية اللاتينية جدارتها على التعبير واللفظ الدقيق للغة الكردية وتتصف اللغة الكردية بالمرونة والمجال الواسع لابتكار كلمات جديدة تعطي معان لمفردات لم تكن معروفة سابقاً. بفضل مالديها من مقاطع لغوية (سابقة ولاحقة) (xurde pêş- xurde paş).

تتألف الابجدية الكردية من (٢١) حرفاً وكل ما يكتب في اللغة الكردية يقرأ.

وتنقسم الى قسمين.

١ - الحروف الصوتية وهي ثمانية وبدورها تنقسم الى قسمين:

أ - الحروف الصوتية الطويلة: A-Ê-î-O-û

ب - الحروف الصوتية القصيرة: E-i-U

٢ - الحروف الصامتة: وهي (٢٣) حرفاً وهي بدون الحروف

الصوتية لا تلفظ

B-C-Ç-D-F-G-H-J-K-L-M-N-P-Q-R-S-Ş-T-V-W-X-Y-Z

ا

çeşel	ابن اوى	dav	اب
girdê· tilyamezin	ابهام	tebax	آب
meznayî	ابهة / اكبیر	qirkirin: berbadkirin	إبادة
şahdamar	أبهر «شریان»	bêbendî: rêberdayî	إباحة
bavikî	أبوية	bêrewişî	إباحية
sipî: gewr	أبيض	dema: çaxa: gava	إبانة: حين
serbilindayî	أبیه	afirandin: Peydakirin	إبداع: خلق: ایجاد
		sermedî: bêdawî	ابدی
hat	أتى: جاء	girêdan	ابرام
keramê	أتان (انثى الحمار)	derzî	إبرة
bac: xûktî	أتارة: ضريبة	belek	أبرش
hevgirtin: yekîti	اتحاد: وحدة	misîn	إبريق
li hevhatin	إتفاق	çeydan	إبريق الشاي
spartin	اتکا	bin çeng: bin mil	أبط
xwe spartin: spartin	اتکال	lal	أبکم
mitêl: litêm	أثاث: عفش	deve: hêştir: lok	إبل: جمل
kavil: şope	أثار: اطلال	bêhiş: hetle	أبله
bicfikirin: teqezkirin	اثبات: تاکید	law: kur	إبن
pop	أثر	keç: dot	ابنة: بنت

himbêzkirin: himêzkirin	احتضان	entîke: kevnare	اثری
şadîman: aheng	احتفال	manivîs	اثر علمی
dilreşbûn	احتقار	guneh: sûc	اثم: خطیئة
dagîrkin: zeftkirin	احتلال	dudo	اثنان
parastin	احتفاظ	bersiv	إجابة: جواب
pêwistî: pêdivî: gerek	احتیاج: لزوم	destûr	إجازة
xapandin: Fen û fût	احتیال: نصب	hulfî	إجاص: برقوق
mîneg: yedek	احتیاط	zorkirin: neçarkirin	إجبار
qewimandin: çêbûn	أحداث	civîn: civat	اجتماع
xûz	أحذب	civakî: komelgî	اجتماعی
bi destxistin	إحراز	talankirin	اجتياح
şewitandin: sotandin	إحراق	derbaskirin	اجتياز
hest	إحساس: شعور	nedadî	اجحاف
çakî: başî: qencî	احسان	kirê	أجرة
hinav	احشاء	kirdariş	اجراءات
jimartin	احصاء: عد	qermîd	آجر
amadekirin	احضار	erê	أجل: نعم
asêkirin	إحكام	biderengxist	أجل
xewn	احلام	dereng	أجلًا
mîzo	احليل	biyan	أجنبي: غريب
germkirin	احماء	beravêtin: jiberkirin	إجهاض
sor	احمر	gurînî: gurîn	أجيج
sorbûn	احمرار	şagirt: berdest	أجير
hov	أحمق	spartin	إحالة اسناد
bira: kek	أخ	bêhêvîti	إحباط یاس
biratî	إخاء	dav: tor	أحبوة
dengûbaz: nûçe	اخبار	mehnedanîn	احتجاج
xweh: xuşk	اخت	Pevketin	إحتدام
nûdarîn	اختراع	mîqatetûn qiyasetûn	إحتراس
qulkin derbankirin	التهراق نهب	rankêştî	إحتضار

avdar	آذار	dizî	اختلاس : سرقة
bîşaftin	إذابة : انصهار	newekhevî : neyek sanî	اختلاف
rûnc : tadayî	أذى	hilbijartin : bijartin	اختيار : انتخاب
bêrumetkirin	إذلال	xemxor : avdir : qeş	أحدود
dergevan	آذن	steñdin	أخذ
guh	أذن	yêdin : adin	آخر : أخرى
destûr : rêdan	إذن : إجازة	derxistin : deranîn	إخراج
		dunyadin	آخرة
vin	إرادة	kerûlal	أخرس
xwedî : xerc : xurde	أرباب	hov : gewc	أخرق : أحرق
perçewerçe	إرباباً	heştpe	أخطبوط
bîlindbûn	ارتقاء	veşartin	أخفاء
sistbûn	ارتخاء	ketin : jirêketin	أخفاق
lixwekirin	ارتداء : لبس	kesk	أخضر
vekişadin : veger	إرتداد	sincî : rewîşt	أخلاق
hêsanî	إرتياح	dilovanî : dilpakî	أخلاص : وفاء
dûman : paşman	إرث	vemirandin	أخماد
vegerandin	إرجاع	zengo	أخمص
zirnazîq : hêlan	أرجوحة	biratî	أخوي : أخوة
birinc	أرز : رز	dawî	أخير : أخيرة
xanedanî	أرستقراطية		
şandin : birêkirin : Hinartin	إرسال	destik : dezgeh	أداة
serserî	أرعن	dîrêjkirin : ragirtin	إدامة
bizorkirin : bi kotekî	إرغام	kargêrîn	إدارة
zemîn	أرض	tor : Wêje	أدب
xewrevîn	أرق	torevan : wêjevan	أديب
jinbî	أرملة	hilanîn : hilxistin	ادخار : توفير
bî	أرمل	radan : xistin : derbaskirin	إدخال
kerişk	أرنب		
		heger	إدا
		dêmek	إدا

mixabin: heyf	أسف	yane: dîwane	أريكة
sipne: sipêne	أسفين		
qîr: zift	اسفلت	bingeh	أساس: قاعدة
xistin	اسقاط	bêzarî: xem	أسى
cir: rê: şêw	اسلوب	hevtîk: înyek	أسبوع
nav	اسم	mamosta	أستاذ
çemento	اسمنت	meywe çinîn	استثمار
piştgirtin: spartin	إسناد	hilawartin: jibêv	استثناء
beşdarî	إسهام	bersivdan	استجابة
bazin	إسواره	vehesîn	استجمام
reş	أسود	jêpîrsîn	استجواب
dîl: benî	أسير	neçarkirin	استحالة
		Femandarî	استحكام
pesin	إشادة: مدح	saloxgêrî	استخبارات
nîşan	إشارة	bikaranîn	استخدام
têrkirin	إشباع	vehêsîn: bihindanî	استراحة
pevketin: lihev xistin	اشتباك	Fîxan: hewar	استغاثة
gûman	اشتباه	havilî: gendî	استفادة
hevparî: hevbeşî	اشتراكية	tebat	استقرار
jêder xistin	اشتقاق	serxwebûn	استقلال
bîrkirin	اشتقاق	paldan	إستلقاء
vedîtin	اشراق	perjname	استمارة
vêxistin: pêxistin	اشعال	qêmiş: sivik kirin	استهانة: تهاون
cîgirtin	اشغال	qeşmerî: laxan	استهزاء
kej: sîs	اشقر	zeftkirin: bin dest xistin	استيلاء
kevz	اشنة: طحلب	şêr	أسد
		mal: malbat	أسرة: عائلة
derb	اصابة	axur: pageh	استطبل
tîfî	أصابع	efsan	أسطورة
bûn	أصبح	keştîgel: paporgel	أسطول
ravajtin	أصرار: الحاح	dermankirin	استعاف

harvêkirin	إعدام: شفق	li hevketin	اصطدام
raşîyandin	اعراب	çêkirî	اصطناعي
parîn	اعراب (قواعد)	guhdarkirin	اصغاء
kerger: qop	أعرج	zer	اصفر
habellak	اعصار	tuxum: tov: binyad	اصل
ragihandin	أعلان: بلاغ	çêkirin: sazkin	اصلاح
buhûrandin	اعفاء	guri: serrût	اصلع
kor: kûr	اعمى	ker	اصم
xwar	أعوج	resen: xorist: binamûs	أصيل
hingirandin: beecandin	إغائة: اغصاب	tevlêkirin	اضافة
bizorkirin: zorlêkirin	اغتصاب	windakirin.	إضاعة
stend	اغتنم	pêçek	اضبارة
kuştina bi dizî	اغتيال	pêkenînk	اضحوة
hayjê nekirin	اغفال	rikgirtin	اضراب
di xwer çûn: bawesşkîn	اغفاء	vêxistin: pêxistin	اضرام: اشعال
pirayî	أغلبية	veketin	اضطجاع: هجوع
ji hişketin	اغماء	heriftin	اضمحلال: انهيار
asûman	افاق	perwaz: çarçiv	اطار
nexweşî	آفة	ker: guh giran	أطرش
pêşgotin	افتتاحية: مقدمة	vekolîn	أطروحة: بحث
derew: vir	افتراء: كذب	rêdan: pêşkirin	اطلاع
xuberdan	افراز	xuyakirin: diyarkirin	اظهار
rapirî	افراط	zehmetî: zehmetbûn	اعباء
çêtir: baştir	افضل	danan	اعتبار
Mar	أفعى	venasîn: vegotin	اعتراف
dagirt	أفعم الاناء	amadekirin	اعداد: تحضير
hesû	افق	nemre	اعداد: ارقام
pelikîn	افلاس		
hatin	اقبال		

tevger	آلية الشيء: حركة	jêgirtin	الفتباس
kedî	أليف: مروض	pêşinyar	اقتراح
		hilbijartin	اقتراع
dê: dayk	أم: والدة	abûrî	اقتصاد
lê	أم:	,bicîanîn: pêviyan	اقتضاء
mîrnîşîn:	إمارة	li pêçûn: şopçûn	اقتفاء
piştrastî	أمان: طمأنينة	mêrxasî: dilêrî	اقدام
spartin de	أمانة: وديعة	biyardan: vebirîn	اقرار
şahinşahî	امبراطورية	gurî: keçel	اقرع
milet	أمة	çîvanok	اقصوصة
mêtin: mijandin	امتصاص	derbegî	اقطاعية
rûdarî: serbarî	امتياز: وجهة	kêmayî	أقلية
dem: wext	أمد	welat	اقليم
Ferman	أمر	ta: heta	إلى
do	أمس: البارحة	tenaya giştî	الامن العام
hêvî	أمل: رجاء	tavil: niha: nuho	الآن
şeyatok: hulî	أملس	dezge: havcar	آلة
wêrîn	أمن	wênegir	آلة التصوير «كاميرا»
daxwaz	أمنية	şaşî	التباس
dayikanî	أمومة	venûsîn	التصاق
nexwende	أمي	hevgihiştin	- التقاء
tebitî: asa	أمين: هادىء	kulbûn	التهاب
ger	أن	ravajtin	الحاح: اصرار
ez	أنا	neman: nehiştin	الغاء
ezîtî	أنانية	hezar	الف (١٠٠٠)
lûle: borî	انبوب	avêtin: avêjtin	اللقاء
tu: ti	أنت	êş: azarî	ألم
agedarî	انتباه	bafon	المنيوم
berhemkirin: havilkirin	انتاج	xwedê: yezdan	اله: الله
xwe kuştin	انتحار	dûv: daw	الاية الغنم

zivirandin	انعطاف: الجنوح	serketin	انتصار
dakirin	انغماس	bendewarî	انتظار
poz bûvil	انف	vejîn: jîndan	انتعاش
vebun	انفتاح	keyslêhatin	انتهاز
tuqîn	انفجار	keysbazî: korfersendî	انتهازية
cihêbûn: veqetandin	انفصال	anîn	انجاب
ji hevketin: ji hev xistin	انفكاك	bi serxistin	انجاح
vedan	انقشاع: نصب	lipêçûn: têdeçûn	انجرار
wergerandin	انقلاب	têkçûn	انجراف
da mendelêtî	انكار	çivandin: çepandin	انحراف
herifîn: peşil	انهدام	pêşbazî	اندفاع
herftin	انهيار	amiztin: tevlihev	اندماج
qîl: şirn	انياب	hajêkirin: agadarî	انذار
hogir: devxweş	انيس	dahatin: dahiştin	انزال
bitemtêl: keşxe	انيق	tengijîbûn	انزعاج
nalîn	انين	mirov	انسان
		mirovanî: mirovayetî	انسانية
pîskirin: navnoyî	اهانة	zerî: xatûn	انسة
li serrê: çip: şeq	اهبة	hevdegî	انسجام
dîn: gulho	اهبل	vekişîn	انسحاب: تراجع
lêmiqatebûn: pûte	اهتمام	avakirin	انشاء
diyarîkirin	اهداء	ji hev çûn	انشطار
ser sarî: xemsarî	اهمال: تقاعس	pêdaketin	انشغال
pêwîstî: bergiranî	اهمية	guhdarkirin	انصات
meriv	اهل: اقارب	dad	انصاف: عدل
		bişaftin	انصهار
an: yan	او	xwezeftkirin	انضباط
dem	اوان	poşkirin	انطاح
bilindî	اوج	vejandin	انتعاش
pel: kaxet	اوراق	xweşkirin	انعام
qaz	اوز	serbestî: rizgarî	العتاق

kirê	ایجار	ango	ای
spartin	ایداع: إحالة	veger	ایاب
berhem: deramet	ایراد: دخل	gulan	ایار «شهر»
sivir	ایل: کلهب	bend	ایه
bawerî	ایمان: عقیده	erêkirin	ایجاب
ku	آین	peydakirin: nûvandin	ایجاد

ب

canvejîn	باعث الحياة	derî	باب
stemkar: bêdad	باغي: ظالم	jêkirî	باتر
gurzek: qefdek	باقة	panav: gasîn	باحة: ساحة
mayî	باقي	vekolînavan	باحث
sibeha: ji mêjve	باكر	gemî	باخرة
kevnik: qerpal: potik (البسة مستعملة)	بالة	do	بارحة: أمس
nihûn : daqurtok	بالوعة	sar: terizî	بارد
kerkote: kevn	بالية	bel: xuya	بارز
goş	باهر	zîrek: kelemêr	بارع
		tifing	بارودة: بندقية
totî: bîbîmeto	بيغاء	şeng	بأس
brandin: jêkirin	بتر	mêrxas	باسل
qiz keç	بتول: عذراء	başoke	باشق
		xiral: xirş: bêrê	باطل
balakirin: weşandin	بث	nav: hindir	باطن
		Firoşkar: firoşyar	بائع
batavî	بجع	mey Firoş	بائع الخمر «خمار»
		cawfiroş	بائع الاقمشة
awwaj	بحبوحة	vejînkâr	باعث

zîpik: teriz	بَرَد	lêgerîn: vekolîn	بَحْث : تنقيب
semer: kurtan	بَرَدَع	vexepirandîn	بَحْث
xunc	بَرَعَم	derya	بَحْر
kêç	بَرَعُوْث	gol	بَحِيْرَة
birûsk	بَرَق		
birûsk	بَرَقِيَة	kulmizo: keldûman	بَخَار
agirvejîn: volqan	بَرَكَان	kêm	بَخْس
avgîr: gom	بَرَكَة : حوض	çavtengî: nemerdî	بَخْل
dope: pîp	بَرَمِيْل	çavteng: nemerd	بَخِيْل
bîstek: bînek	بَرَهَة : حِين		
serma	بَرُوْدَة	qelewbûn	بَدَانَة
belbûn: vepengizîn	بَرُوْز	destpêk: sereta	بَدَايَة : مستهل
tûnc: şib	بَرُوْنز	pirneh: çarde şevî	بَدْر
bêguneh: gerdenaza	بَرِيء	guhert: guhest	بَدَل : غير
zir çol	بَرِيَة واسعة	bejin	بَدَن
çirsîn	بَرِيْق : لمعان	revend: koçer	بَدُو
		çeleng	بَدِيْع
hilatin	بَزُوْغ	ê şûnê: ê dewşê	بَدِيْل
pelos	بَزِيء	xurist: xwejber	بَدِيْهِي : طبيعي
mêrxasî	بَسَالَة	meznayî	بَذْخ
bexçe: bistan: werz	بَسْتَان	tuxum: dendik: tov	بَذْر : حبوب
vekişandin: dirêjkirin	بَسَط : مد	gorî: rijandin	بَذْل
girnijîn	بَسْمَة	genim	بُرْ قَمَح
sana	بَسِيْط	bej	بَر
mizgînî	بَشَارَة	bêgunehî	بِرَاءَة
rûgeşî: rûkenî	بَشَاشَة	saring: avsark	بِرَاد
ademîzad	بَشْر	jêhatîbûn	بِرَاعَة
kirêt: rahol: terêf	بَشْر	panc	بِرْشَن : مخلب
davkan rûxwoş	بَشْع : دميم	kalah: qunqo: qulo	بِرْج
	بَشُوْش	qorinê	بَرْد

dergevan	بواب	qehwe	بن: قهوة
şûv: werd	بور	lawê: kurê	بن: أين
pîvong	بوصيلات	avayî	بناء
mîz	بول	avaker: hoste	بناء: معماري
zime	بوق: مزمار	keç: dot: qîz	بنت
kund	بوم	tevz	بنج
panav: firebûn	بون	tifing	بندقية: بارودة
		bacan	بندورة
Frioşker	بياع	diravgeh: Beng	بنك
daxuyanî: danezan	بيان	şûlav	بنكرياس
mal: xanî	بيت	bingeh: binyad	بنيان
cîgeh: heldor	بيته		
		spehîbûn: bedewbûn	بهاء
ji ber: lê	بيد ان	derew: vir	بهتان
beyaban	بيداء	şahî: kêf	بهجة: فرح
hêk: hêlîn	بيض	hêwan	بهو
gewr: sipî	بيضاء	rûgeş: rûken	بهيج
nalbend	بيطار	cinawer	بهيم: حيوان
forotin	بيع		
navber	بين		

pev guherandin: pevguhertin	تبادل	peye	تابع
payebûn	تباہی	werêç: Hekarî	تأثیر
mezinkirin	تجیل	kirêkirin	تأجیر
payebûn: xeramandin	تبختر	derenxistin: derengkirin	تأجیل
kelçûn: dûmanjêçûn	تبخر	derengi	تأخیر
ji hev xistin	تبدید	torekirin: rastkirin	تأدیب
guhertin	تبدیل	vehejîn: hejandin	تأرجح
camêrî: bexşan	تبرع	dîrok: mêjû	تأریخ
mizgîndan	تبشیر	mixabin: heyf	تأسف: تحسر
bela wela kirin: çirvirandin	تبعثر	damezirandin: sazkirin	تأسیس
peyatî	تبعیة	nîşankirin	تأشیر
tûtin	تبع	perwazkirin	تأطیر
ku	تبن	hêç: bêkêr	تافه
hulqirtin	تبنی	gevergirî	تأقلم
		hevsozî: hevjîn	تألف
bert: tanckirin: tanclêdan	تتویج	pîlangerî	تأمر
		ramankirin	تأمل
lawîşki	تتااب	bicîkirin: misogirkirin	تأمین
lax: lakin: çespandin	تثبیت	piştgirtin	تأیید

nub	تسعة	li bende man	تربص
nut	تسعون	perwerdîn: xwedîkirin	- تربية
nehşed	تسعمائة	ristvekirin : pevbendî	- ترتيب
nub hezar	تسعة آلاف	rêzkirin	
rapelikandin: hilkişandin	تسلق	wergerandin	ترجمة
vedizîn	تسلل: تلصص	hev yazkirin	ترجيح
xemrevîni	تسليية	dudilî	تردد
spartin	تسليم	nebaşî	تردي
candan	تسليم الروح	mertal	ترس
binavkirin: navandin	تسمية: تعيين	bî cîkirin: da çikandin	- ترسيخ
hêsankirin: sivikirin	تسهيل	venihêrtin	ترصد
kur mîbûn: xerabûn	تسوس: تآكل	cok	ترعة: ساقية: جدول
pars	تسول	xweşî: bitir	- ترف
rastikirin: dûzkirin	تسوية	bendewarî: çavriêrîn	- ترقب
sersarî: bêrêti	- تسبيب	baznêstû	ترقوة «عظم»
		bilindkirin: hildan	- ترقية
wek hevbûn	تشابه	berdan: jêgeryan	- ترك
encûmandin	تشاور: تباحث	bermayî	تركة
dan û standin		pelçîmkirin: saxkirin	- ترميم
bêhêvîti: çiftî	تشاؤم	tewşî	ترهات
pêveman: neberdan	تشبث	bênfirehî: bîhînfîreh	- تروي: صبر
çirpeze: belabûn	تشقت	xwe ragirtin	تريث
pipeyvî	تشدق	şemitandin: çerixîn	- تزحلق
anîkirin	تشديد	zirkirin: çewtkirin	- تزيف
mevaxti: bêwarî	تشرذ	xemilandin	تزيين
çerpezebûn: perçebûn	تشرذم		
çuyapêşîn	تشرين الأول	hevborîn	تسامح
çuyapêşîn	تشرين الثاني	tûmarkirin	تسجيل
çûbun sazûn	تشكل	şehkirin	تسريح الشعر: تمشيط
çûbun sazûn	تشكيلات	nehyek	تسع

hevjînbûn	تعایش	qerimandin: reqbûn	تشنج
westandin	تعب	avakirin	تُشید
tevdagirtin	تعبئة	pesindan	تُشید : تمدح
derbirîn	تعبیر		
tarîkirin	تعمیم	durstkirin: rastkirin	تصحیح
piratî	تعددية	derxistina ji derve	تصدیر
rastkirin	تعديل	bawerkirin: rastgotin	تصدیق
da ber bûn	تعرض	gotindan: rastgotin	تصریح
naskirin: zanekirin	تعريف	ber pêşkirin	تصعيد
buha	تعريفه : تسعيرة	biçûk kirin	تصغیر
hişmendî	تعقل	parzûnandin: dawerivandin	تصفية
bipêketin: vedûketin	تعقيب	çepkdan: çepk	تصفیق
hobûn: Fêrkirin	تعليم	çêkirin	تصنيع
namesaz	تعليمات	rêzkirin	تصنيف
		sazkirin: danîşandan	تصویب
çîv çîv: çik çik	تغريد	wênegirtin	تصوير
ketnav	تغلغل		
		lihev xistin	تضارب
sêv	تفاح : تفاحة	kendûkor	تضاريس
bi hêvî: çêdîtin	تفائل	hevkarî	تضامن
li hevhatin: ravêjkirin	تفاهم		
hevpeyvîn: geftûgo	تفاوض	peyikîn	تطبق
cudakirin: cihêbûn	تفريق	peyikandin: siwarkirin	تطبيق
şîrovekirin: ronîkirin	تفسير	paqîşkirin: perhîz	تطهير
zûlandin	تفصيل	pêşvebirin	تطور: تطویر
sergirtin: hev yaz	تفضيل	dorpêçkirin	تطويق
serketin	تفوق	xweşkirin	تطیب : تلطیف
		wek hev: mînahev	تعادل
gerdiş	تقاليد	Hejarî: tengezarî	تعاسة
pêşve çûn: pêşketin	تقدم	alîkarî: tevkarî	تعاون
pîrozkirin	تقدیس		

sûsmar	تمساح	pêşkêşkirin	تقديم
şehkirin	تمشيط	civandin: hathev	تخلص
tîrmeh	تموز (شهر)	kesixandin	تقليم
vegotin	تنبؤ	karzanîn: karzanyarî	تقنية
verastin	تنسيق	salname	تقويم: «روزنامه»
paqijkirin	تنظيف	nirxandin	تقييم
ziya	تنين	hevkarî	تكاتف
fort: zirt	تهديد	wekhevî	تكافؤ: تساوي
kujare	تهلكة	payebûn: xwedîtin	تكبر
gunen: tawan	تهمة	carandin	تكرار: تكرر
amedekirin	تهيئة	gir	تل
bîber	توابل	pergîhev: hevghiştin	تلاقي
lipêhev: lidûhev	توالي	xwendin	تلاوة: قراءة
cêwî: cot	توام	xweşkirin	تلطيف
poşmanî	توبة: الندم	pûç: berbabûn	تلف
tû	توت	şagirt: suxte	تلميذ
rêdarî	توتياء	telîfon: bihîstok	تليفون: هاتف
ravakirin: ronîkîrin	توجيه	mîziş	تماس
imze: navîş	توضيح	xumdarî	تمايل
pêl: şepol	توقيع	pistpist	تمتمة
nêrî	تيار	pût: peyker	تمثال: صنم
hêjtr hinjîr	تييس	nûnerger	تمثيلية
navîstîkîn: bêwarî	تين	vezilandin: dirêjkirin	تمديد: تمدد
	تیه: تشره	berhevî: hevotî	تمرین
		çirandin: pirçivandin	تمزق

ث

çande: rewşenbîrî

qul

xirek

bawerî: ewlebûn

giranî

giran

qışle: leşkergêh

sêyek

sisê

sî

sêsed

sêhezar

sêyîne

berf

berfîn

qelş: terk

ثقافة

ثقب

ثقب واسع

ثقة

ثقل

ثقیل

ثكنة

ثلث

ثلاثة

ثلاثون

ثلاثمئة

ثلاثة آلاف

ثلاثية

ثلج

ثلجي

ثلم

şoreşgêr: şoreşvan

neguhêr: pêdar

tol: heyf

êsisya

nepirgiring

çirk: bîstek

pêsîr: çiçik

guhan

gewîbûn: maldarî

pitpitok: pirpeyv

mal

perwîn: pêwir

Mar

rovî

barbar

dev

qulek

tilf

ثائر

ثابت

ثأر

ثالث

ثانوي

ثانية

ثدي

ثدي الحيوانات

ثراء: غنى

ثرتار

ثروة

ثريا

ثعبان

ثعلب

ثغاء

ثغر

ثغرة

ثفالة: فضلات الفواكه

ج

tirsonek: newêrek	جبان	hat	جاء: أتى
bacgirî	جباية	bacdar: bacgir	جابي الضرائب
kotekî: bi zor	جبر: الزام	çavbeq	جاحظ العينين
zorbazî	جبروت	kêş: sur	جاذبية: جذب
gêç	جبس: جص طباشير	hemxak: cînar	جار
çiya	جبل	rewan	جاري: سلس
penêr	جبن	dibe	جائز: ممكن
jajî	جبن حلوم	diyarî: şahname	جائزة
tirs: newêrî	جُبِن	qelzek: şofar: deskîs	جاسوس
enî: bere	جبهة	ziwâ: zuha	جاف: ناشف
cendek: gewd	جثة	welatî: mirov	جالية
term: cendek	جثمان	bêcan: sarmayî	جامد
veniştin: lûsîn:	جثوم: هبوط	mızgeft	جامع: مسجد
qul	حجر	zanîngeh	جامعة
ker	جحش	gamêş	جاموس
doje	جحيم	kêlek: hêl: tenişt	جانب: ناحية
		kamûranî	جاه
		zor yar: kotekyar	جبار

rakişandin	جرجرة : دحرجة	jêhatîbûn : jîdîl	جَدُّ
birîn	جرح	bapîr : kalik	جد
qeware	جرح بلیغ	dîwar	جدار
dawîne	جرد	navkokî : kêşekêş	جدال : صراع
beyar : şeyatok : rût	جرداء	hişk : zuha	جذب : جفاف
mişkêdeştê : circ	جرذ	pîrik	جدة
zengil	جرس	xurî	جدري
gulp : firek : qurt	جرعة	kemo	جدع
kortal : girande : heldêr	جرف : هوة	xanxank	جدول
ravêz : binşkêr	جرف مشرف	cihok : cobar : cok	جدول میاه
bazdan : rev	جری	kar : gîsk	جدي
mêr : wêrek : cegerdar	جریء	nuh : nû	جدید
herikîn	جریان : سیلان	gulî : kezî	جدیلة : ضفیرة
rojname	جريدة	dilrevîn : şepal	جذاب : فاتن
hêrke : dan	جریش	raki şandin	جذب
gunehkarî : tawankarî	جریمة	ra : reh : kok	جذر : عرق
par : perçe : beş	جزء : قطعة	qurm	جذع
arih	جزاء	reh : kok	جذور
serbir : goştfroş	جزار : قصاب	kişandin : rakişandin	جر : سحب
hin : piç	جزئی	gore	جراب : جوارب
gîzer : yarkok	جزد	mêranî : bêtirsî	جراة :
teqez : zor	جزم	qelemteraş : birînvan	جراح
zehmet	جذوع	birînkari : nijdarî	جراحة
xûk : bac	جزية : ضريبة	kulî	جراد
girav	جزيرة	kêşdar	جرار
pir : gelek	جزیل / کثیر	gurîbûn	جرب
dilêrî : gehlewendi	جسارة : شجاعة	kûrişkemişk	جربوع
mêranî		kwîz : den	جرة
		zindflok	جراثمة

sextyan	جلد مدبوغ (صناعي)	laş: gewd	جسد
rûniştinek: civîn	جلسة	pira	جسر
rûniştin: daniştin	جلوس	laş: gewd: qelafet	جسم
şiştin: paqijkirin	جلي: تنظيف	mêr: dilêr: çavtund	جسور: شجاع
qeşa: qir: sûxar	جليد	îsk	جشاء
		çavlidû: çavnebarî	جشع
bêcan	جماد		
kom	جماعة	gêç	جص: جبس
spehîbûn: bedewî *	جمال		
çeleng		xurcik: xeltik	جعبة
selwan	جمال «حادي العيس»	qermişandin	جعد «جعلكة»
qoq: qehf: kelle	جمجمة	hiştin	جَعَلُ
pizot	جمرة		
komkirin	جمع	xaknîgar	جغرافيا
în	جمعة		
komel: hev civat	جمعية	zuhabûn: hişkbûn	جفاف
deve: hêştir: lok	جمل	veciniqandin	جفلان
hevok: pevek	جملة «قواعد»	mijank	جفن
komar: demawer	جمهور: جماهير		
komar	جمهورية	mezin	جل
tertilîn: hîç	جموح	derketin	جلاء
sarbûn	جمود	qam çîbaz: tajankbaz	جلاد
giş: tev	جميع	Lat: zinar	جلاميد: سخور
yekser: tevde: giş	جميعاً	anîn	جلب
spehî: bedew: çeleng	جميل	kiras: xiftan	جلباب
		helbel: qerebalix	جلبة: ضوضاء
pakrewan	جناب	şîrqînî	جلجلة
bask: alî	جناح	sûtin: çerx	جلخ
darbest: term	جنازة	çerm: pîst	جلد
dînbûn	جنان: جنون	qab: derpeç	جلد الكتاب
tawan	جناية	çerm: knvil	جلد الحيوانات

hemxak: sînor	جوار	kêlek: hêl	جنب
gore	جوارب	buhîşt	جنة: فردوس
guzemame: peswan: pasport	جواز سفر	xwarî	جنح
çak	جود	hîm: kevir: lat	جندل «صخرة كبيرة»
çakî: başî	جودة	leşker	جندي: عسكري
stem: zordest: zinat	جور: ظلم	bejik	جندي غير نظامي
		celeb: nijad	جنس
kortal	جورة: حفرة	tuximîn	جنسي
gûz: gwîz	جوز	nijad: tuxim	جنسية
nargîl	جوز الهند	başûr: jêrî	جنوب
leylû mecnûn	جوزاء (نجم)	xwîlbîn: xwarbûn	جنوح: ميلان
birçîbûn: nêz	جوع	dîntî	جنون
birçî	جوعان	dîntî	جنونية
hindir: nav	جوف	pis: avlime	جنين
valayî	جوفاء	zikmakî	جنيني
ger	جولة		
asmanî	جوي	têkoşîn	جهاد: كفاح
bêrîk	جيب	dengbilind: qibe	جهازة الصوت
gerden: stû	جيد «عنق»	dezgeh: rist	جهاز: نظام
pak: baş: çê	جيد	koş: xebat	جهد
gîre	جير	nezanî: nehînbûn	جهل
hemxak: cînar	جيران	dojeh	جهنم
sûpah	جيش	dojehî	جهنمي
berate: keleş	جيفة	qibe: box: boq	جهوري
nifş	جيل	av û ba: seqa: keş	جو
		bersiv	جواب
		hesp	جواد

ح

nav malî: mifirdî	حاشية	torevan	حابل: صياد
havi	حاصل	berderî: dergevan	حاجب: آذن
niho: niha	حاضر	birhû: ebrû	حاجب
dadok	حاضنة	çeper	حاجز
tisî	حاف	berbest	حاجز للماء: سد
qirax: çim: delav	حافة	max	حاجز خشبي
sim	حافر	tûj: no	حاد
parastmend	حافظ: حامي	bûyer	حادثة
xwas: pêxwas	حافي	sergerm: bînteng	حاد المزاج - الطبع
tevinkar: cûmik kar	حائك	germ	حار
dadvan: dadgêr	حاكم: قاضي	tar: tax	حارة: حي
homan: karbidest	حاكم: سيد	şewatker	حارق
pergal: awa	حال	sergerdan	حائر: هائم: تائه
derdest: nuha: diçîde	حالاً: توأ	pasban: pasvan	حارس: خفير
jîwer: çeşn	حالة: هيئة	hirmij	حازم
mîzkêş: zam	حالب	hişek	حاسة
avis: bizik	حامل: حابل	serqot	حاسر الراس
hilgir	حامل	bicîkir: qutbir	حاسم
pirâzgeh	حامية	jidûre	حاشا

girtin: vobestin	حجز: حصر	meyxane	حانة: خمارة
kewâ gozel	حجل: قبيح	dilgiran	حائق
gawdi qeware	حجم	Frioşgeh: dikan	حانوت
nînor: tixûb	حد	dendik	حَب
nûjonî: nuhbûn	حادثة	evîn: hez: viyan	حُب: عشق
şûn: şîn	حداد «ماتم»	gustîr: bisbisok	حباحب «ذبابة تضيء لي الليل»
hesinker	حداد	ximav: diwêtik	حبر
xûz: qulûs	حداب	zindan: bendîxane	حبس: سجن
qulûs: gulîs	حدبة	asêkirin	حبك
bûyer: qewimîn	حدث	werîs: ben	حبيل
gûman	حدس	çarpik	حبور
reşka çav	حدقة العين	dexlûdan: dendik	حبوب
zengo	حدوة	dilyar: yar	حبیب
bûyîn	حدوث	dilber: yar	حبیبه
sînor	حدود	danik	حبیبه بداره صبغیله
hâsin: asin	حديد	ta	حنى
hax: bexçe	حديقة	mirin	حتف
gulîstan	حديقة الزهور «روضة»	revjêtone	حتمية
hol pêlav	حذاء	zû: lez	حث
lavni: pêkve	حذافير	dûmayî	حنالة
katzanî: jîrbûn	حذاقة	zûbûn	حنیث
nuçatobûn: şiyar	حذر	perde: rûbend	حجاب
hilûm: hilandin	حذف	nivişt	حجاب «طلاسم»
qatîwat nzi	حر	parxan: piñçik	حجاب الحاجز
gûmî: tin	حر: «حرارة» سخونة	xûnkêş	حجام «كاسات الهواء»
reşkari	حرارة: فلاحه	verakirin: veynrtin	حجب: فقد
pevvarî: pas	حراسة	mehne: behane	حجة: ذريعة
hewîqûl	حرام	kevir: ber	حجر
		hestek	حجر الصوان

kovan: kul: keder	حسرة	ceng: şer	حرب
qutbirin: ləkêmkirin	حسم	singo: nîze: zerge	حربة
çê: çak	حسن: جيد	teraş	حرش: شجيرة
çavnebar	حسود	tirs: miqate	حرص
zengîlok	حسون	tîp: pît	حرف
bipêjin	حسي	kar: pîşe	حرفة: مهنة
giya xur	حشاش «أكل العشب»	şewitandin : sotandin	حرق
efyûnkêş	حشاش «مدخن الحشيش»	şewt	حرقه
komek: birek	حشد	tevger: livî: lebt	حركة
kêzik: xişoke	حشرة	bêparî	حرمان
Fedîbûn: li berxwe ketin	حشمة	reşik	حرمل
tijekirin: dagirtin	حشو	serbestî: azadî	حرية
gîha: pincar	حشيش: عشب	hevirmêş	حرير
zixur	حصى	lê miqate	حريص
bixurik: berik zuxurik	حصاة: حصوة	şewtandinek	حريق
paloyî: girtin	حصار: حصد	pîrek: jinik	حريم: نساء
patoz	حصادة: دراسة	tolay	حز
dorpêgkirin	حصار: تطويل	karnîbar piştbarî	حزام
Hesp: mihtn	حصان	partî	حزب
Hespê dirîdê	حصان السباق	qadikirin	حزم
Hespê kumêt	حصان احمر كامل	peyax lêstê girzek	حزمة: رزمة
Hespê çê	حصان احمر فاتح	lêzari dîlûbûl	حزن
Hespê boz	حصان ابيض	amirgîrî lêzari	حزين
Hespê şinboz	حصان ابيض + ازرق فاتح	peşin	حس
Hespê qer	حصان اسود	qutîha avdank	حساء
Hespê belek	حصان اسود + ابيض	jimartîyî jimaryarî	حساب
par: pişk: beş	حصاة: سهم	peşinîyî	حساس
mîzgîrî	حصار البول	peşinîdarî	حساسية
		liqer	حسب
		çavnebarî: zikreşî	حسد

zevî	حقل	keleh: dûz	حصن
şirinçe: derzî	حقنة	berhem: havil	حصيلة
maf: yasa	حقوق	şaristanî: bajarvanî	حضارة
çavnebar: zikreş	حقود	dayîngeh	حضانة
çente	حقيبة	himéz: himbêz	حضن
çentêdestan: kîf	حقيبة يد	amadebûn	حضور
xiltik	حقيبة سفر	binar: daman: dang	حضيض
reswa: dilreş: bêrêz	حقير: لثيم	danîn	حط: هبوط
		darbir	حطاب
rastî: duristî	حقيقة	perçe: perçe werçe	حطام
rasteqînî	حقيقي	êzing	حطب
xurandin	حك		
çîrok	حكاية	bext: şens	حظ
Ferwerî	حكم	axur	حظيرة
pend: şarezayî	حكمة	koz	حظيرة الغنم
şareza: cindî	حكيم		
		kolek	حفارة
çare	حل	parastin	حفاظ: حماية
paqijî: yasayî	حلال	comerdî	حفاوة
berber: porkurker	حلاق	kolan	حفر
dotin: doşîn	حَلْب	çal	حفرة لتخزين الحبوب
waşer	حلبة: عرقة	ezberkirin	حفظ
jenandin: veçirandin	حلج	şadîman: aheng	حفلة
guhmasî	حلزون	mistek: kulmek	حفنة
badayî	حلزوني	nevî: torin	حفيد
hevbend	حلف	xişxiş: xuşîn	حفيف
gewrî	حلق		
guhar	حَلْقُ: قراط	maf	حق
xelek: çember	حلقة: دائرة	mafêçare nûsî	حق تقرير المصير
xewn	حلم	rojgarek: qonax	حقبة
mornik	حلقة الثدي: «لهاية»	zikreşî: kîn	حقد: بغض

cerde	حملة : عصابة	şêrîn	حلو
radanser	حملة عسكرية	şêranî	حلوى
xezûr	حمو	şîrde: pirşîr	حلوب
tirşayî	حموضة	sûndxur	حلوب
berşoşkî: tirşanok	حموضة المعدة	xişil	حلي
heybêz: germbûn	حمية	şîr	حليب
parêz	حمية : طعام الحمية	şembellik: şîlme	حُلبَة
zîzî: pêwendî: Mihir	حنان : عطف	hevsoz: hevpeyman	حليف
gewrî: qurg	حنجرة	mêşin	حليم
reşmar	حنش		
genim	حنطة : قمح	pizot	حمم
zilindar: şivtîtalk	حنظل : علقم	ta	حمى : سخونة
şirik: zembela	حنفية : صنوبر	xesû	حماء
dilgiranî	حنق	mêker	حمارة
çeng	حنك	ker	حمار
cehdar	حنيفة : شيلم	dilgermî: sergermî	حماس
bêrîkirin	حنين : شوق	barhilgir	حمال : عتال
		kevok: kew	حمام
pirtîng: qirqaf	حوائج : امتعة	serşok: germavgeh	حمام
hevpeyvîn	حوار	parastin	حماية : صيانة
sim	حواقر	sorav: soring	حمرة
raspartin	حوالة	sor	حمراء : احمر
Firfirok: Hilîkobtir	حوامة	nok	حمص
dêw: nihing	حوت	tirşî	حمض
spîndar	حور	tirşok	حمضي
perî	حورية	hovîti	حمق
avzêl: bêrm	حوض : بركة	hov	حمقاء
keştîgeh	حوض السفن	bar	حمل
avgîr	حوض : مستنقع	Berx	حَمَل
dorhêl	حول : نطاق	avisbûn	حَمَل : حَيْلٌ
şas	حول العين « انحراف العين »	berbarî	حمل المسؤولية

mar	حياة : افعى	li dor	حوم
sergerdanî: dudilî	حيرة	berkurk: pulpulok	حويصلة
xwîndîtin	حيض : طمٹ	sax	هي
hâz: qam	حيل : قوة	tar: tax	حي : محلة : حارة
dek: xap: rîp	حيلة : مؤامرة	silavdan	حيا : سلام
cenawer: lawir: jîndar	حيوان	jî'n: jîyan	حياة
jînpêwistî: jî'nî	حيوي	bê a lîkirin: nêtarî	حياد
jîndarî	حيواني	tevn	حياكة

خ

damiryayí	خامد	bêhêvîbûn	خاب امله
êpêncan	خامس	rûsar	خائب
dilsar: laşgîran: netran	خامل	muhîr	خاتم
xiniz: bêbext	خائن: غادر	hingulîsk: gustîlk	خاتم
vala	خاري	dawî: dumahî	خاتمة: نهاية
veşart	خبأ	tîr: xest: tirm	خاثر: كثيف
nanpêj	خباز	navmalî: berdest	خادم
zinixtî: kirêtî	خبث	bermalî: kinîş	خادمة
nûçe: salox	خبير	derhatî: derva	خارج
pisporîtî: karzanîn	خبيرة	dervekî	خارجي
serpêhatî		zelûl	خاشع
nan	خبز	bitaybetî	خاصة: لاسيما
zinix	خبث	rewş	خاصة: صفة
kardîde: pispor	خبير: مجرب	newq: navteng	خاصرة
abûrînas	خبير اقتصادي	revonek	خاطف
karzan	خبير عمل	nemir	خالد: أبدي
tolik	خبيرة	vala	خالي: فضاء
		valaye	خالية
		cawîne	خام

ziyan: dorandin	خسارة	sinetkirin	ختان
deyûz	خسيس	dawî	ختام
dar	خشب	muhir	ختم: خاتم
darîn	خشبي	darhîro	ختمية
pîpnok	خشخاش	Fedî: şerm	خجل: حياء
girs: zivir: dirişt	خشن	Fedyokî	خجول
zelûlî	خشوع	Fedîkar	خجلان: مفضوح
zivrî: dirişt	خشونة		
pevketin: tasipkî	خصام	rûçik	خد
pipît: Feyzîn: nêdar	خصب	xapandin: teşqele	خداع
gulî	خصلة	şeqitandin: qeremûşk	خدش
berpoz: berkepî: dijmin	خصم	xap: fût	خدعة
		alîkarî: berdestî	خدمة
dijminayî: pevketin	خصومة	wêranî	خراب
nemazeye	خصوصي	çerxvan	خراط «جلخ»
gun: hêlik	خصية	morik	خرز
		qewane	خرطوش
çelqandin: kilandin	خض	çirandin	خرق: مزق
kildan: celqdan	خضاضة	paçik: kevnik	خرقة
şînkayî	خضرة	derbûn: derketin	خروج
kesk	خضراء	xuşxuş: guşguş	خرير
bindestbûn	خضوع	nexş: istane	خريطة
		payîz	خریف
cixiz: xêz	خط		
tîx: xîç: xêz	خط: سطر	kirêç: lîne: qaf	خرق: فخار
xêzarast: tîxarast	خط مستقیم	stûxwarî: tometî	خزي
nîvkad bir	خط الاستواء	gencîne	خزينة
gêr: rizde	خط الارتفاع		
sirt tî: ser û ser	خط القمم	kaho	خس

koremişk	خلد	cixizvan: xêzvan: meşiqvan	خطاط
jinişkave: bidizî	خلسة	şaş: çewt	خطأ
tevlihevkin	خط	peyvzanîn	خطابة
rakin: jixwekirin	خلع	pîlan: rêk	خطاة: مؤامرة
paş: pişt	خلف: وراء	biv: tirs	خطر: خوف
afirandin: çêkirin	خلق: ايجاد	revandin	خطف
xirş: çewt	خلل	hêro	خطمي: ختمي
mabûn: mayîn: nemirî	خلود: بقاء	destgirtin: xwazgînî	خطوبة
çakrewişt: xweşrewişt	خلوق	gav	خطوة
şanik: şane	خلية	guneh: suç	خطيئة
tengav: berdeliv	خليج	dergîstî: desgirtî	خطيبة
cihnişîn	خليفة: نائب		
hogir: dost	خليل: صاحب	sol: pêlav	خف: حذاء
		bidizî: veşirtî	خفاء
pîn	خم	pasvanîya berava	خفارة السواحل
meyxane	خمارة: حانة	barçemok: belçîmok	خفاش
pêncekî	خماسي	sivikayî: sivikbûn	خفة
mey	خمر	sivik kirin: nizmkirin	خفض
heyvan	خميرة لبن	li hev xistin: tevdan	خفق
hevîrtirş	خميرة العجين	pasvan: pasban	خفير
pêncşem	خميس	sivik	خفيف
pênc	خمسة	veşartî: bidizî	خفية
pêncî	خمسين		
pêncsed	خمسمائة	sirko: sêk: avatirş	خل
pênchezar	خمسة آلاف	valayî: bêjîn	خلاء
		xemrevîn: spehî	خلاب
nêr ûmê: nêremok	خنثى	rizgarî	خلاص
tabî: kend	خندق	dûmahîk	خلاصة
beraz	خنزير	dija yetî: newek hevî	خلاف
mawî	خنزيرة	cihnişînî	خلافة: نيابة
kêzik: sîsarik	خنفساء	dema	خلال

poşmanî: bêhêvîî

bêr: qenci

ta: ben

santîm

bendik

ben: kişte

çadir

kon

خبيبة

خير

خيپ

خيپ حرير

خيپ صوف

خيپ قنب

خيمة

خيمة: «بيت شعر»

serpêlî: serjêrtî

xox: şevtalo

keşe

tirs: saw: bizdîn

arû

terzî: dirûnker

dirûtin: terzîî

sawêr: sîber

xiniztî: bêbextî

خنوع

خوخ: دراق

خوري

خوف

خيار

خيپ

خيطة

خيال

خيانة

د

xoşav: do şav: mot	دبس	dewar	دابۀ
demûş	دبق	kedî: malî	داجن: أليف
govend	دبکۀ	hundir	داخل: باطن
gurz: doq	دبوس	hundirî	داخلي: باطني
		xanî	دار: بيت
nixav: nixam: dapoş	دثار: غطاء	çapxane	دار الطباعة: «مطبعة»
		bêlavxane	دار النشر
bêbextî: derew: vir	دجل	dorez: çixiz: cerge	دائرة
mirîşk	دجاج	gulofîtk	
derewîn	دجال	hilbijêrgeh	دائرة الانتخاب
		çixiza cemser	دائرة القطب
paşdebirin	دحر	reştarî: reşive	داكن
megiranî: mebiranî	دحام	mêwe	دالية: كرمۀ
gêran: gindirîn	دحرجۀ	herdem: hemûcar	دائماً
dûman: dû: kadû	دخان	Hirç	دب
berhem: deramet	دخُل	tang: helxiş	دبابۀ
derbasbûn	دخول	çermkar: çermçî	دباغ
		pind: pil	دبیر

dahol	دف : طبل	mirarî	در
germbûn	دفاء	espasin: biskilêt	دراجه
bervedanî:	دفاع	xwendin	دراسة
defter	دفتر	xox: şevtalo	دراق
dan: car: bêş	دفعه	pêpelan: peyîsk: dexil	درج
çalkirin: binaxkirin	دفن	Fêr: babet	درس
		zerx: zerik : mertal	درع
		derhem	درهم
lêxistin: lêdan	دق : ضرب	nîşan	دریئة
hûr: zirav	دقیق : رفیع	pûş: pelax	دریس : عشب یابس
arvan: ard	دقیق : طحین		
pîpinok: hûrdem	دقیقة	deste	دزينة
rûxandin	دك : هدم	radan: xistin	دس
Firoşgeh: dikan	دكان	dek: dekûdolab	دسائس
cilfiroşgeh	دكان الاقمشة	tewaş	دسم
nazî	دلال	bihêl: berd: bi qer	دع
heracvan: canbaz	دلال «سمسار»	henek: laqirdî	دعابة
mistdayî	دلاكة	kerxanetî: berbedenî :	دعارة
çinar	دلب	qûnektî	
deltave	دلتا	piropokenda: veguhastin	دعاية
dilop	دلف	pêlêkirin	دعس
mistdan	دلك : مساج	strandin: hingavtin =	دعك
cerdel	دلو	pelçqandin: mistdan.	
rêber: nîşan	دليل : مرشد : موجه	piştgirî: piştgirtin	دعم
		doz	دعوى
xwîn: xûn	دم		
sernermî	دمائة : ليونة العريكة	diqdiqandin: timar	دغدغة
wêranî	دمار: خراب		
		daristan: dehil	دغل

destav	دورة مياه : مراحيض	mejî: hiş	دماغ
gerok	دورة	sernerm: rûnerm: rû xwîş	دمت
xwîn gerek	دورة دموية	tevhevkin	دمج
zivirîn: çerixîn	دوران	hêsir: rondik: fermêsk	دمعة
hol	دوران سريع	kwînêr: kûnêr	دمل : خراج
surahî	دورق	pizik	دملة صغيرة
çerxevan	دورية		
pêlêkirin	دوس	jîrbûn	دهاء
xwehermend: dewlet	دولة	çax	دهر
tim: her car	دوماً	dalan: naver	دهليز
jipêv: jibil: bê	دون	tewaş	دهنيات : دسم
bê gûman	دون شك		
gurmîn: gumîn	دوي	derman	دواء
		gerok	دوار
		sergêji	دوار الرأس : دوخة
ol: ayîn	ديانة	dan: pêl	دوام
xeml: rewş	ديباجة	gerînek	دوامة
keleşêr	ديك	gêjbûn	دوخة : اغماء
ayîn: ol: bawerî	دين : عقيدة	kurm	دودة
dəyn	دين	das: rol: rêber	دور

ذ

dûnde	ذرية: نسل	bişaftî	ذائب
saw: tirs	ذعر	xweber	ذاتي
çen: rî	ذقن	bîr: hizr	ذاكرة: وعي
jîrbûn: bîrbûn	ذكاء	gur	ذئب
nêr	ذکر	dêlgur	ذئبة
yekane	ذکر الخنزیر	mêş	ذبابه
bîranîn	ذکری	serjêkirin: serjêkirin	ذبح
jîr: zîrek: bîrbir	ذکی	pêllerzik	ذئبة
«tûxwarî: çavşkestî	ذلة: مهانة	çilmisîn	ذبول
«tûxwar: çavşkestî	ذلیل: خاضع	Fîşek: rext	ذخیره
çûnî pîskirin	ذم	gaz	ذراع «وحدة قياس»
«uz poyman	ذمة	pî	ذراع
«lîl «lîv	ذئب: ذیل	garis	ذرة «عرنوس»
«lîk: quneh) lawan	ذئب	pejik: dinok: atom	ذرة: ندفة
		hêsirkirin	ذرف
		kumik: kumbet: serûçk	ذروة: قمة

bi: yar

bişaftin: vebuhujîn

çêj

terî: dûv

belav bûn

ذو: صاحب

ذوبان

ذوق

ذیل

ذیوع: انتشار

zêr

çûn

zêrînî

hiş

matman: matmayî

ذهب: تیر

ذهاب: سیر

ذهبی

ذهن

ذهول: وجوم

rawestyayî	راسي	derz	رأب: صدع
bîrbir	راشد	pişik: sipelk	رئة
bertîldan	راشي	mûçe: mehî	راتب: معاش
venêrkar	راصد	hev yazbûyî	راجح
şivan: pezcêr	راعي: غنام	vehêsîn	راحة
dîlxwaz	راغب	çûyî	راحل
alîkar: piştgir	رافد	çeper	رادع
nevêt: nexwest	رافض	izgeh: radyû	راديو: مذياع
dîlsojî	رافة	bindest	رازح
bilindkirok	رافعة	nandan	رازق
dîlanzan: dîlankar	راقص: راقصة	sermiyan: sermaye	راسمال
bilind: bala: buha	راقي	sermiyandarî: sermayedarî	راسمالي
peng	راكد	serî: ser	راس
giran	راكز	seroktî: serweretî	رئاسة
bi çogçûn: sernixûm	راكع	serekî	رئيسي
sekman: nîşanvan	رامي: هدا ف	şkestî	راسب
keşe: koçek	راهب	bervexwar	راسب كيميائي
çîrokvan	راوي	daçikyayî	راسخ
al	راية: علم: لواء	nîgarkir	راسم

kevir tê werkirin	رجم	nerîn	راي
mêranî	رجولة	xwedê	رب
veger	رجوع	kemence	ربابة
Fire	رحب: واسع	bendik	رباط
sîngfire: balfire	رحب الصدر	çarîn	رباعي
xan	رحبة	keştîvan	ربان السفينة
kevrê aş	رحى الطاحونة	kevanî: kebanî	ربة البيت: ست البيت
koçer	رحل	havil	ربح: فائدة
koç: çûn: derbider	رحلة: هجرة	girêdan: bestin	ربط
malzarok	رحم المرأة	kostek	ربط الأرجل
dilovanî	رحم: رحمة	çarîk	ربح
dilovan	رحيم: شفوق	bîngiranî	ربو «مرض»
şîrav	رحيق	qefa: tilm	ربوة
sîmer	رخ: عنقاء	buhar: bihar	ربيع
xweşî	رخاء	paye: nişan	رقبة
mermer	رخام	rêz: rêzgel	رقل
sistî: sistbûn	رخاوة	kevn	رث
qoçan	رخصة: اجازة	şîn: zîmar	رثاء
sist: teze	رخو: طري	hêvî	رجاء: امل
erzan	رخيص	lerzek	رجاج
vegerandin	رد	hevyazbûn	رجحان
veger: paşdeçûn	ردة	çelq: lerz	رجرجة: خض
tilmeqûn	ردف	gemar: dijûnî	رجس: قذارة
dagirtin	ردم	veger	رجعة: رجوع
hûçik: zendik	ردن: كُم	kevineperist: paşverû	رجعية
pîs: sik: gend	ردىء: سيء	tevzînok	رجف
paşînk	رديف	zîlam: mêr	رجل
pîsbûn: tûlebên	ردالة	nig: ling	رجل: سناق

zordan	رص	pîs: tûle	
gule: zirîç	رصاص	birinc	
zirîçkî	رصاصي	nan	
gule: fîşek	رصاصة	pêçek: destek	
venêrtin	رصد		
rêzkinin	رصف		
rexrê	رصيف	nîgarvan: nîgarkêş	
ragirtî: qurs	رصين	name	
		enîşk: beşîk	
şîrdan: şîrmijî	رضاعة	nîgar: wêne	
qayilbûn	رضاء	Fermî: mîrkarî	
şîrmij	رضيع	Fermîdar	
		rişme	
şil: nem: hêwî	رطب	şkestin: daketin	
şilbûn: hêwî	رطوبة	asêkirin: bicîkirin	
		bac	
miqatebûn: xwedîkirin	رعاية	pêxember: peyamber	
xwîncûn: risîn	رعاف: نزيف	şandiyar	
saw: tirs	رعب: خوف		
şirqînî: hurmîn	رعد	pijqandin	
lerz	رعدة	rêjînk	
serserîtî	رعناء: رعونة	çelengî: lewendî	
çêrandin	رعي	şilbûn: avpijîn	
pêşî	رعيل		
		bîrbûn	
kof	رغاوة: رغوة: زبد	firkirin: quriskirin	
dilxwestin: vêtin	رغبة	pijqandin: avêtin	
xwîrî	رغد العيش	bertîl	
levî	رغم	dîlawer: bîrbir	
nan	رغيف: خبز	Ferz: li hevhatî	

رهناسق: متناسق

ser çokbûn	ركوع	refik	رف
		pehn: zîtok: tîsk	رفس
arî: xwelî	رماد	bêr	رفش: معول
Hinar: narok	رمان	nevêtin	رفض
şîlaq	رَمَتْ	bilindkirin: hilanîn: hildan	رفع
rim: singo	رمح		
çavkul: çavpilî	رمد	hevrêti	رفقة الطريق
şan: nîşan	رمز: شعار	hevalti: hevre	رفقة
Mijank	رمش	zirav	رفيع
qûm	رمل	heval	رفيق
avêtin	رمي: قذف		
		dîdevanî: çavnêrîn	رقابة
şivrêkedî	رنة: آيل مستانس	xew: razan: raketin	رقاد: نوم
vingîn: zingîn	رنين	stû: histû	رقبة
		nazikî	رقعة: دلال
nazikî: tenik: teze	رهافة	dîlan: sema	رقص
saw: tirs	رهبة	pîne: pispan	رقعة
girav	رهن	numrê: jimar	رقم
bisaw: bitirs	رهيب	bilindayî	رقي
		çavnêr dîdevan	رقيب
çîrokdirêj	رواية	tenik	رفيق
bîn: bihin	روانح		
dilsoz: cegersoz	رؤوف	hiwan	ركاب
rêx	روث	çok çong: ejnû	ركبة
can: giyan	روح: نفس	barzdan: rev	ركض
giyanî	روحي		
giyandarî	روحانية	xwospartê	ركن اليه
gulîstan	روضة	goş: alî	ركن: زاوية
şepal: şeng	روعة	bingeh	ركن: اساس
pergal	رونق: رواء	siwarbûn: hilkişîn	ركوب: امتطاء
		cizû	ركوة القهوة
		rawestyayî: nivyyayî	ركود

gundî

xurînî

spîmamiz: xezal

ريفي

ريق

ريم: غزال أبيض

avdan

teze

canbazî:

bîryarî

ba

bader: baroz

per: perîk

hevraz: qoçan

gund

ري

ريان

رياضة

رياضيات

رياح: ريع

رياح مصحوب بالتلج (عاصفة تلجية)

ريش: ريشة

ريح

ريف: قرية

ز

tav	زخه مطر	hirmijandin	زار: زئير
neqş: çîtme	زخرف	narewan	زان: نوع من الخشب
çandinî	زراعة	delya	زاغ البصر
zincîr	زرد: سلسله	çavzerk	زائغ البصر
reşûşke: reşêl	زدود	cîwe: sîmav: cûve	زئبق
çandin	زرع: غرس	goşe: kunc: qorzî	زاوية
şînahî: şînbûn	زرقة	nîvişk	زبده
zurmat	زرنیخ	gemar	زبل: وسخ
axur: gom	زربية	mewîj	زبيب
serokti: pêşrewîti	زعامة: قيادة	cam	زجاج
ingirîbûn	زعج	lêxurîn: lêhilatin	زجر
leqandin: hejandin	زعزعة	navçûn: kefse	زحار
xeyd	زعل	leqandin: livandin	زحزحة
zîper	زعنفة: عوام	kişîn	زحف
qerebalix	زعیق	kîwan	زحل
serdar: pêşew	زعيم: قائد	cîtengbûn: cîtengkirin	زحمة

gelawêj	زُهرة «كوكب»	tûk: pûrt	زغب
kêm: hindik	زهيد	lîlandîn: lêrandîn	زغردة
neman: hîlatin	زوال	çêlîk: cansivik	زغلول
mêrkirin: şûkirin	زواج	zavatî	زفاف
		şahî	زفة: فرح
xişande	زواحف	kolan	زقاق
babîsok: hure	زوبعة	titirwask	زقزاق
cot	زوج: اثنان	talîşk	زقوم
mêr	زوج المرأة		
jîn: pîrek: afret	زوجة	bapêş: bahor	زکام
kelek	زودق	bêr: zike	زکاة
jirêderketin	زوغان: ضلال	xweş: geş: baş	زکية
druv: qilix	زي: هيئة	sipîk	زلال البيض: «آح»
serdan	زيارة	bîbelerz: hejandin	زلزال
pirkirin	زيادة	cênîk	زلف
xap: zir	زيف: غش		
xeml: rewş	زينة: سجية	bilûr	زمارة: شبابة
zîwan: dinêb	زيوان	hevalkarî	زمالة
		rişme	زمام
		kom	زمره
		dem: çax	زمن
		kember: piştband	زمار: حزام
		lale	زنبق
		moz: stêng	زنبور
		qendî: qasî	زهاء
		xwekêmkirin	زهدي
		kulîlk	زهرة

س

sendewîş: hîç	ساندویش: شطيرة	berê: demaçû	سابق
şiyar	ساهر: يقظ	panav: gasîn	ساحة: ميدان
melewanî: avjenîn	سباحة: عوم	gerok	سائح
bezatî: berebazî	سباق	cadûbaz: cadûger	ساحر
sedem: engîz	سبب	berav: kinar: qirax	ساحل
şem	سبت	beravî	ساحلي
kolan	سبر: حفر	herk: ruhn	سائل
lûle	سبطانة السلاح	ajok: ajokar: şifêr	سائق
şêr	سبع: أسد	merazî: kazî	سام
hevt	سبعة	germ	ساخن
hivdeh	سبعة عشر	beşt: karîte	سارية العلم
hevtê	سبعون	demjmêr: katjmêr	ساعة
hevtсед	سبعمائة	çepel: nizm	سافل
hevthezar	سبعة آلاف	co: cok	ساقية: قناة
kestek kirin	سبك	akincî: rûniştman	ساكن: مقيم
kêstek	سبيكة	sax	سالم
rê: çare	سبيل	jar: jarawî	سام: مسموم
		jardayî	
		bilind: bala	سامي

tiredînfî: hiş sivikî	سَخافة	zerf: xatûn	ستت: سيدة
tîndan	سَخانة	şeş	سته
olam	سُخرة	şazdeh	سته عشر
qeşmerî: tenazî	سَخرية: استهتار	şést	ستون
tengijandin: nevétin	سَخط	şeşsed	ستمائة
germayî: germbûn	سَخونة	şeşhezar	سته آلاف
comerd	سَخِي	perde	ستار: غطاء
hiş sivik	سَخيف	şapik: çakêt	سترة
berbest; avçik	سد	nuxumandin: veşartin	ستر
tewş: bêhavil	سدی	merş: ber: tej	سجادة
derdîlk: gapax: devpoş	سدادة	defter	سجل
şeşyek	سدس	zindan: girtîngeh	سجن: معتقل
tem	سدیم	bendexan	
kawiktîf: sivikbûn	سذاجة	daqulbûn: noqûbûn	سجود
raz: penhanî	سدر	girtî	سجین
bir: gêş	سرب	sincî: rewş	سجیة: اخلاف
navik	سرة	ewr	سحاب: غیم
buxçik	سرة «بقچه»	kêşok	سحاب
çira	سراج	cadûbaş	سحار
leylan	سراب	kişandjin: xerandin	سحب: جر
rêzkirin	سرد	cadû	سحر
kevjal: xerçeng	سرطان	hûlikîn: hûlisî	سحل: زل
penceşêr		kişkişandin	سحل: جرجرة
lez: bez	سرعة	bûkmar: marijok	سحلية
dizî	سرقة	dêm	سحنة
derpê: devdeling	سروال	paşiv	سحور
kêfxwşî: şahî	سرور		
selvî	سرو		
nehênî: penhanî	سري	comerdî	سخاوة

bagemî	سفينة شراعية	liq	سرية: كتيبة
tiredînî: tirço	سفيه	text: qeryole	سرير
avdan: avkêşî	سقاية	lezok: beza	سريع
keylu	سقاطة	zûka: lezî	سريعاً
ban	سقف: سطح	ban: jor	سطح
nexweşî: jar	سقم: هزال	serveyî	سطحي
ketin	سقوط	xêz: dêr	سطر: خط
avî	سقي	dizî: zorkirin	سطو: سرقة
dagirtin: verêtin	سكب: صب	kêfxweşî	سعادة
şekir: qend	سكر	kuxik: kuxîn	سعال
şekirî	سكري	Firehî	سعة
serxweş: mest	سكران	buha: nerx	سعر
hişbûn: bêdengî	سكوت	têkoşan	سعي: جهد
rawestin: bêlivî	سكون	kêfxweş	سعيد
kêr	سكين	gurîn: elor	سعير
êşazirav	سل	xwînrej: devbixwîn	سفاح
saxî	سلامة: طيبة	balyozxane: beswanxane	سفارة
aştî	سلام	çepelî	سفالة
movik	سلامية: مفصل	berpal: kuntar: lêf	سفع الجبل
çek	سلاح	rêwîti	سفرة: رحلة
binceq	سلالة	bîhok: behî	سفرجل
talân : yexme	سلب: نهب	xwînrejîn: xwînretin	سفك الدماء
neçê	سلبی	nizmtir	سفلی
kîso: kesel	سلحفاة	sing: bist: şîş	سفور: سيخ
req	سلحفاة مائي	balyoz	سفير
gurandin: kevelkirin	سلخ: ذبيح	keştî	سفينة
xelek: zincîr	سلسلة: زرد		

salane: hersal	سنوي	pasar	سلسلة جبال
simore	سنجاب	karbidest	سلطة
qoçan	سند : صك	padîşah	سلطان
milik	سمن الجمل	padîşahî	سلطنة
		pertal	ساعة : بضاعة
xewrevîn: bêxewî	سهاد	pêşinde: pêşîne	سلفة
şiyarî: bêxewî	سهر	pêşîde	سلفاً
şevbuhêrk	سهرة	zax: niftik	سلفات كبريتات
deşt	سهل	têl	سلك
hesane	سهل : بسيط	aştî	سلم
par: beş	سهم : حصة	nêrdewan	سلم : درج
tîr	سهم	reftar: kiryar	سلوك
ji bîrkin	سهو : نسيان		
bêhimdî	سهواً	jar: jehr	سم
hêsani	سهولة	sivok	سماق
		esman: asman	سماء
nebaşî: kirêt: nepakî	سوء	hiştin: bûrandin	سماح
pêvî: bêyî	سوى : غير	bihîstok	سماعة
pirsyar: pirs	سؤال	biwar: hêl	سمت : جهة
reşî: reşayî	سواد	navbij: canbaz	سمسار
bazin	سوار	koste kî: canbazî	سمسرة
		navbijî	
qamçî: tajang	سوط: كرباج	kuncî	سمسم
		bihîstin	سمع
pîs: kirêt	سيء	navûdeng	سمعة
gerîn: gerokî	سياحة	rûn: don	سمن
çeper	سياج	bilind: bala	سمو
otomobîl: naylon	سيارة «تكسي»	stûr: qalind-	سميك
torbîto	سيارة «جيب»		
poste	سيارة «باص»	diran: dinan	سن : خريس
keymon: barkês	سيارة «شحن»	sal	سنة : عام

bindest kirin

şûr

hilmêjk

lehî: herikîn

ruhnbûn

سيطرة

سيف

سيفون

سيل

سيولة: ميوعة

rêzanî: polotîk

herikîn: herkî

çehr: dêm

çixare

serwer

meş: ger

سياسة

سيلان: جريان

سيماء: محيا

سيجارة

سيد

سيده

سير: بحث

ش

sawêr: reşk	شبح: خیال	xwest	شاء
hostek	شبر	geravîfî	شائبة
şimik: tirag	شیشب «شحاته»	xort	شاب
têrbûn	شبع: وفرة	barkêş: keymon	شاحنة
tor	شبكة	tewş	شاذ
mîna: nala: wek	شبه: مثل	şehqam: rê: cade	شارع
manend	شبيه	delav: kenar: qirax	شاطيء
xortanî: lawanî: sîpe	شبيبة	Helbestvan: hozanvan	شاعر
zivistan	شتاء	zor: serêş	شاق
xeber: sixêf	شتيمة: قذارة «قذف»	tevayî: hemû	شامل
pevçûn: pevketin	شجار	kar: rewş	شان
mêrxas: di lêr	شجاع	bîner: gova	شاهد
mêrxasî: dilêrî	شجاعة	kêlagorê	شاهدة القبر
gunehbarkirin	شجب	helemût	شاهق: بارز
dar	شجرة	xort: ciwan	شب
spîndar	شجرة الحور	bilûr	شبيابة: ناي
		sibat	شباط
		mînahî	شبهامة

tabût: labût	شرح	şîn: bêzarî	شجن: حزن
ravekirin: şîrovekirin	شرح		
ronîkirin		parsek	شهاد: متسول
qelş: terk	شرح: شق	şimik	شحاطة
hinek: piçek	شرزمة	sûtin: tûjkirin	شحد: سن
bêcir: zirz	شرس		
bingeh	شرش: جذر	bez	شحم الحيوان
merc	شرط	barkirin	شحن: تحميل
polîs	شرطي	dawerivbûn: zerbûn:	شحوب
rêdarî: rewayî	شرعي: قانوني	merisîbûn	
rûmet: namûs	شرف: عصمة	tenî	شحوار
belkon	شرفة	çavteng: nemerd	شحيح
rohilat: rojhilat	شرق		
dav: xefk	شرك: مصيدة	kes	شخص
beşgeh	شركة	kesîn	شخصي
qepûşk: qozaxe	شرفقة	Ferezî: kesîtî	شخصية
çilekî	شره	xirxir: xirîn	شخير
destpêkirin	شروع: ابتداء		
rohilat: rojhilat	شروق	kişandin: ragirtin	شد
		zorî	شدة
xayizbûn	شروء	zor: xurt	شديد
çênî: çêtî	شريحة		
herşe	شريحة اجتماعية	tewş: bêrêtî	شدوز
cengene	شريرة		
âyinre	شريعة	kirîn	شراء
damar	شريان: عرق	xoşav: noşav	شراب
hevbeş: hevpişk	شريك	çirûsk: çirîsk	شرارة
ben	شريط	bêcirî	شراسة
delav	شط	bavan	شراع
jêhatîbûn	شطارة	hevpişkî	شراكة
xerakirin: rakirin	شطب	vexwarin	شرب

alinde	شفق	tîş	شطر
dilovanî	شفقة	dutîş: dulet: dubeş	شطرين
devkî	شفهي	maltin: rêşkirin	شطف: كنس
devkî	شفوي	pirîst	شظية
qelş: terk	شق	tîrêj: pertew	شعاع: ضياء
gângilok	شقائق النعمان	gel: millet	شعب
perçebûn: jihevketin	شقاق	gelêrî: milletî	شعبي
bargiranî: nexweşî	شقاء	şax: liq	شعبة: فرع
kej: zerî	شقرأء	por: mu	شعر
perçe	شفقة	mûyîn	شعري
zehmetkêş	شقي	helbest	شعر
bira: kak	شقيق: أخ	ronak	شعلة
xweh: xuşk	شقيقة: أخت	cadûbazî	شعوذة
gûman: nebawerî	شك	hest: pêjin	شعور
gilî: gazinde	شكاية	ceh	شعير
spasî	شكر	qerebalix	شغب
reng: awa: Form	شكل	kar	شغل
solav: rêjav	شلال	dilçûn: bijandin	شغوف: شغف
apilk	شلة	saxbûn	شفاء
şepel: pûçbûn: şehtî	شلل	xêrxwazî: navbijî	شفاة
bihinkirin: hilmkirin	شم	berevanî	شفاة: حمامة
dismał	شماخ	bakêş	شفاطة هواء
bakur	شمال	tenik	شفاف
ro: roj: rok	شمس	lêv	شفة
mûm: şima	شمع	gwîzan	شفرة
find	شمعة	firkirin: qurisandin	شفت: رشف
mûmdan	شمعدان		

canbizar: rewanpak

bînkişandin

sinbêl

karûbar

giraz: şorbe

das: car

tevayî: komonîst

bîrkin

stirî

bê oxirî

birashtin

tişt: çik

porspîbûn

yextiyarbûn

Ehreman: şeytan

شهيد

شهيق

شوارب

شؤون: امور

شوربة

شوط

شوعية

شوق

شوك

شوم

شوي

شيء

شيب

شيخوخة: كهولة

شيطان: ابليس

şelim: silksor

bilindî: balayî

êrîşkir

sinbêl

darvekirin: dalqandin

kirêt

şolik

govayî: stûv

Fêrname

ciwamêrî: camêrî

hingiv

navdarî

meh: heyv

rind: ciwanmêr

dilbijandin

شمندر

شموخ

شَن: آغاز: هجم

شنب: شوارب

شنق

شنيع

شهاب: نيزك

شهادة

شهادة مدرسية

شهامه: جودة

شهد: عسل

شهرة

شهر

شهم

شهوة: شهية

ص

jiyan: saxî	صححة	biaram: bi diyax	صابر
beyaban	صحراء	sêl	صاج
sênî	صحن	hogir: xudan	صاحب
sayî	صحو: صافي	rastgo: rastyar	صديق
durist: rast	صحيح	berjor: hevraz	صاعد
		birûsk: blêc	صاعقة
xirçir: teqreq	صخب	çê: baş: bikêr	صالح
zinar: lat	صخرة	hêwan	صالون
		bêdeng: mat	صامت
		desker: çêker	صانع
zeng: jeng	صدأ		
zumîn	صدى	sibe	صباح
serêşî	صداع	aram: di yax	صبر
dostanî	صداقة	boyax	صبغ
jibo: meram	صدد	kur: zarok	صبي
sîng	صدر		
berdilk	صدرية	rast	صبح
derz	صدع	rojname	صحافة: صحيفة: جريدة
cênîk	صدغ	rojnamevan	صحافي: صحفي
lêhatin	صدفة		

Fîkandin	صفر	rastî	صدق
rûreş	صفیق : لئیم	dost	صديق
laçîn: eylo	صقر	duristî: rastî	صراحة
şayikkirin	صقل		
qeşa: bûz	صفیع	qêrîn: zarîn	صراخ : صياح
		navbir: rê	صراط
çek	صك : سند	nakokî	صراع
		xurdekar: diravguhêr	صراف
limêj: nimêj	صلاة	bêpêçî: bi sertbûn	صرامة
hişkayî: reqbûn	صلاية	çirçirk	صرصور
çê: pak	صلاح	day: tep	صرع
çêbûn: pakî	صلاحية	xurdekirin: veguhartin	صرف
req: hişk	صلب : صلد	çîrk çîrk: çîrçîr	صرير
aştbûn: haşbûn	صلح		
gurî: rût	صلعة	dijwar	صعب
xaç	صليب	cîwêlek	صعلوك
		dijwarî	صعوبة
devmiç	صمام	hilkişîn: berjorçûn	صعود
bêdengî: mat	صمت : سكوت		
şîrêz: stirik	صمغ	biçûk	صغير
xweragirtin: pêdarî	صمود		
		rêz: qor	صف
sazkarî: pîşekarî	صنائع	zelalbûn	صفاء
deskarî: sazkarî	صناعة	rûreşî: gewcî	صفافة : حماقة
şirik: şûrik	صنوبر: حنفيه	rûpel	صفحة
		çelpandin: çelpîn	صفع
mêrxas	صنديد : شجاع	sîle: şiqam	صفعة
çêkirin: sazkirin	صنع	çepik	صفقة : تصفيق
deskarî	صنعة	desthejandinek	صفقة تجارية
celeb: cewr	صنف : نوع	teneke	صفیح : صفيحة

hirî	صوف	pût: peyker	صنم
liva	صوف نظيف	kaj: çam	صنوبر
çogan	صولجان		
rojî	صوم: صيام	zave	صُهر
		bişaftin	صُهر: اذابة
Fîxan: qêrîn	صياح	pişt	صهوة
nêçîrvan: ravyar	صياد	hîrîn	صهيل
nêçîr	صيد		
dermansaz	صيدلي	rastî: çê	صواب
dermangeh	صيدلية	kerînek	صوان الاذن
awa: derawa	صيغة	heste	صوان دحجر
havîn	صيف	ber: alî	صوب
havînî	صيفي	deng	صوت
		wêne	صورة

ض

çirav: şelû	ضحل	serheng: efser: zeftyar	ضابط
kenok	ضحوك	tax: tar	ضاحية: حي
qurban	ضحية	nebaş	ضار
girsbûn	ضحامة	nebedî	ضامر
rêtin: rijandin	ضح	hindik: kê m	ضئيل
girs: gir	ضحم	mij: dûman	ضباب
dijî	ضد	marmarok	ضُب
lêdan: lêxistin	ضرب	pêçan: danserhev	ضَبُّ
hinguvandin	ضرب مبرح	zeftikirin	ضبط
reng: awa	ضَرْبُ	keftar	ضبع
hewî	ضرة	xircir: xurûş	ضجة
ziyan	ضرر	dilsarî: tengijîbûn	ضجر
diranê kursîya	ضرس	veketin: ramidandin	ضجع
pêsîr: çiçik: guhan	ضرع: ثدي	xircirî: qerebalix	ضجيج
giring	ضرورة	ronahî	ضحى
pelox	ضروس	ken	ضحك

mişgerî	ضمانة	bac	ضريبة
nebâdî	ضمور	gor: tirb	ضريح
bernav	ضمير «قواعد»	kor	ضريد
wijdan	ضمير		
		ducar	ضعف
ronî: ronahî: ronayî	ضوء	alûz	ضعيف
tav	ضوء الشمس		
heyvron	ضوء القمر	eciqandin	ضغط
birçîtî: nêzketin	ضور: «الجوع الشديد»	zikreşî	ضعيفة
xircir	ضوضاء: جلبة	rex: lêv	ضفة
		beq: beqbelûsk	ضفدع
ronî: ruhnî	ضياء	gulî: gîsu	ضفيرة: جديلة
windabûn	ضياح		
mêvandarî	ضيافة	şaşîfî	ضلال
mêvan	ضيف	parsû	ضلع
teng	ضيق	beşdar	ضليح
sitem	ضيم		
		tev	ضم
		birînpêçanî	ضمادة

ط

dirêjbû	طال	tîre: com: zom	طائفة
dilxwest	طامح: طموح	balefir	طائرة
paqij	طاهر	Firok	طائر
mase	طاولة	cîq	طائر الزرزور
		serserî	طائش
jiyandin	طب	pûl	طابع
bijîşkî	طبابة	gog	طابة: كرة
kedan	طباشير	rêz	طابور
daholvan	طبال	qat	طابق
rewîşt: rewş	طباع	aş	طاحونة
perêtvan	طباخ	qewimandinek	طارثة
perêtin: kelandin	طبخ: طهي	reşav	طاعون
çap	طبع	serav	طافح
helbet	طبعاً	karîn	طاقة: قدرة
sênî	طبق	pencere	طاقة: شبك
çênî: qad	طبقة	suxte: xwendevan	طالب
dahol	طبل	madem	طالما
bijîşk: pizîşk	طبيب	derketî	طالع
xurist: xwerist: surişt	طبيعة	bext: şens	طالع «حظ»

tevlzandin	طعن: منعل	xwarin	طبيخ: طعام
birînkînn	طعن		
disereçûn	طفح	qeraş	طحان
vepengizîn: pengizî	طفرة	xalxalk: dêdik	طحال
zarok: zîç	طفل	Fatreşk: pişik	طحال
zaroktî	طفولة	kefz	طحلب
hindikek: hindik	طفيف	hêran	طحن
pêjînk	طفيلي	arvan: ard	طحين
seqa	طقس	qewimî	طرا
deste: bedil	طقم	berdanker: papora cengê	طراة
şevnim: nim: avî	طل	awa: durv	طراز: اسلوب
boyax	طلاء	aheng	طرب: انسجام
berdan	طلاق	kum	طربوش
xwestek: daxwaz	طلب	kêmkirin	طرح
çihir: dêm	طلعة	hibrî	طرحة
gule: fişek	طلقة	berdan: qewirandin	طرد
hilatin	طلوع: شروق	neqîş	طرز
bijorketin	طلوع: صعود	guhgirani: kerbûn	طرش
pêşeng	طليعي	rex: alf: kêlek	طرف
berdayî	طليق: «فلتان»	qerf: pêkenok	طرفة
çavbirçî	طماع	lêxistin	طرق: ضرب
piştrastbûn	طمأنينة	nêçîr	طريدة
xwînhatin: mehapîrekê	طمث	rê	طريق
binaxkirin	طمر: يطمر	berwar: berwal	طريق جبلي
veşartin	طمس	nerm: teze	طري
çavbirçîtî	طمع	xwarin	طعام
dilxwestin: xwestin	طموح	nij	طعام خالي من الدسم
		alax: çêj	طعم
		zixt	طعنة

Firokvan	طيار	gîl: herî	طمي
xweş: xoş	طيب		
firok: balind	طير	sing	طنب
Firandin: perwaz: pelwaz	طيران	beroş	طنجرة
serserîti	طيش (فلتان)	ringîni: çingîni	طنين
pêjin	طيف		
dirêjayî	طيلة	gav	طود
herî: gîl: celb	طين		
pêçan	طي: لف	ji berxwe	طوعاً
		lehî	طوفان
		tar	طوق
		gerdenî	طوق حلي
		dirêjbûn	طول
		dirêj	طويل

ظ

qundus	ظلام د امس «حالك»	serkeft	ظافر
setem	ظلم	setemkar	ظالم
sîdar	ظليل	nemand	ظاهرة
tîbûn	ظماً	bel: belû: xuya	ظاهر: بارز
tî	ظمان	asik: xezal	ظبي: غزال
guman: sawîr	ظن	nîr: kawdan	ظرف
pişt	ظَهْر	şeng: şepal: çeleng	ظريف
nîvro: nîvroj	ظهرة: ضحى	nenûk	ظفره
beyî	ظهور النبات «نمو»	serketin	ظَفْره: انتصار
xuyabûn	ظهور	sî: sêtav	ظل
		ma	ظل: بقي
		tarîti	ظلام

ع

hişmend	عاقل	perist	عابد
bêber: kurdûnde	عافر: عقيم	rêborî: rêwî	عابر سبيل
kuflet	عائلة	zorbaz	عاتي
malbat		bêçare; şir	عاجز
bilind	عالي	dadvan: dadmend	عادل
zanyar	عالم	ayîn: gerdiş	عادة
cîhan	عالم: دنيا	tazî: rût: zelût	عاري
aborîzan	عالم اقتصادي	tomet: serjêri	عار: خزى
gelemper: giştî	عام	nas	عارف: خبير
sal	عام: سنة	cihêkar	عازل
serav	عائم	sazbend	عازف
avaker	عامر	bengî: evîndar	عاشق: عشق
karkir	عامل	bijî	عاش
berzik: binzik	عانة	paytext	عاصمة
pûşt: berbeden	عاهرة	bablîsk: bahoz	عاصفة
		baroz: basirîşk	عاصفة ثلجية
paxil: paşil	عُب	bêkar: xiral	عاطل
berbero	عباد الشمس	dawî	عاقبة

toz	عجاج	pevok	عبارة
mat	عجب	qeyserî	عَبَّارَة
bongî: bitir	عجرفة: غرور	tewş	عبث
nikarbûn	عجز	kole: benî	عبد
golik	عجل	derbasbû	عَبْر
lez: zûbûn	عجلة: سرعة		
hevîrkin: strandin	عجن	ronîkir	عَبْر
pîr: kal: ixtiyar	عجوز	bêhmîxweş	عبق
matkirin	عجيب	zîrek: hozan	عبقري
hevîr	عجين	zîrekî: hozanî	عبقرية
		koletî	عبودية
bêy	عدا	derbaskirin: rêbûrîn	عبور
jimarok	عَدَاذ	rûtirşî	عبوس
dadî: dadvanî	عدالة	xweşbîn	عبير
dijminayî	عداوة	gêl: sîpe	عبيط
hejmar	عدد		
nîsk	عدس	gazin	عتاب: لوم
dad	عدل	çekûrext	عتاد
nabûn: tune	عدم	dînbûn	عتاهة: عته: جنون
vegirtin: hâl	عدوى	barhilgir	عتال
hejmarek	عديد	sîpane: astan	عتبة
hevling	غديل	aza	عتق
bê	عديم: بلا	tarî: reşî	عتم: عتمة
		kevin: kerkote	عتيق: قديم
kul: derd: azarî	عذاب	egîd: amade	عتيد
cênîk	عذار: زلف		
şêrîn	عذب	kelem: likumandin	عَثْرَة
mehne	عذر: حجة		
keç: qîz	عذراء: بتول	dît	عثر: وَجَدَ
gazinokî	عذول	dîtin: peydakirin	عثور
		bizûz	عثة: سوسة

şahê mirnê	عزرائیل	çol: deşt	عراء
saz	عزف	kirîv	عرب
dûrxistin: veqetandin	عزل	serserîtî	عربدة
tenêbûn	عزلة	pêşind	عربون
sozdan	عزم	ejder: ziya	عربيد «الثعبان الكبير»
xortanî	عزوبة: عازب	hilki şandin	عَرَج
serbilind: xoşewîst	عزیز	şahî: aheng	عرس
vîn	عزيمة: ارادة	paytext	عرش
hungiv	عسل	panav: gasîn	عَرَصَة
leşker	عسكر	pêşkêşkirin	عرض: تقديم
dijwar	عسير: صعب	panbûn	عرض
hêlîn	عش	hevris: selmê	عرعر «سروجبلي»
şiv	عشاء	naskir	عُرف
gîha: giya: pincar	عشب: حشيش	kumikadfk	عرف الديك
dehyek	عُشر	damar: reh	عرق: جذر
deh	عشرة	mey: bade	عَرَق
bîst	عشرون	xwêdan	عَرَق
tergal: tengal	عشرة السوء	derengxistin	عرقلة
evîn: dildarî	عشق	qaçik	عرقوب
şevreşkî	عشوائي (اعشى)	stran: mistdan	عرك: دلك
êvar	عشية	çembil	عروة
yarik	عشيق	bûk	عروسة
êl	عشيرة	zava	عريس
dar: co	عصا	pêşniyaz	عريضة
çete	عصابة	kevnare: bibinyad	عريق
reh	عصب	tazîbûn	عري
bînteng: bihteng	عصبي	xweşî	عز
		şûn: şîn	عزاء
		payebûn	عزة النفس

narînî	عفة: رقة	kom	عصبة
dêw	عفريت	rojgar: serdem	عصر
mitêl: qirqaf	عفش	guvaştin	عَصْرُ
perçiqandin	عفص	serdem	عصري
genîbûn: kufik	عفن: نتن	boçik: qaçik: pind	عصعص
genî: kufikî	عفونة	çûk: çivîk	عصفور
bûrî	عفو	berteng: zor	عصيب
kawik	عفوي: سازج	pelûl	عصيدة
erd	عقار	şerbet	عصير
derman	عقار: دواء	asêbûn: liber rabên	عصيان
boçik	عقب	devlêkirin: gezkirin	عض
asteng: kelem	عَقَبَة	bazo: bazbend	عضد
mebest: girêdan	عقد	zeblek: masûlk: zîper	عضلة
marbirîn	عقد النكاح	endam	عضو
girêk	عقدة		
dûpişk: topişk: dolpî	عقرب	dan	عطاء
sewda: hiş	عقل	tîr	عطارد «نجم»
hişmendî	عقلانية	xerabûn: şkenandin	عطب
xirş: bêber	عقم: عقيم	bêhndar: bîndar	عطر
bawer	عقيدة: ايمان: ثقة	pişkandin: bênijk	عطس
jîn	عقيلة: زوجة	tîbûn	عطش
gopal	عكاز	pêwendî	عطف
hîz	عكة: انية جلدية لحفظ المواد «الس»	ban	عطف حيوان على وليد غيره
şelûkir: şelû	عكر: معكر	xerabûn	عطل
vajî	عكس	gerdenîş: pişû	عطلة
çare	علاج: حل	hestî	عظم
dirov	علامة	mezinahî: mezinayî	عظمة
nîşanapirsê	علامة استفهام؟	narîn	عفاف

saz kar	عملي	a	علامة تأنيث (ت)
pere	عملة	eşkerebûn	علانية
bertelaş	عملاق	tēkilî	علاقة
.likê?	«عن من»	tevî	علاوة
liçi?	«عن ما»	êş	علة: ألم
- sitûn: dîrek: dilek	عامود	pakêt	علبة ورقية
derzikapiştê	عمود فقري	qutîk	علبة حديدية
tev: giş	عموم	liser	على
gelemper: gişkî	عمومي	êm	علف
noker	عميل	zilindar: zirav: talîşk	علقم
		benîşt: qaçik	علك
êşdîtin	عناء	cûtin	علك
himbêzkin	عناق	al	عَلم
hev sar	عنان: زمام	zanîn	علم
lêmiqatebûn	عناية	zane	عليم
tirî	عنب	zanistî: zanyarî	علمية
çal	عنبر «حفرة لحفظ الحبوب»	bilindbûn	علو: عال
pozbilindî	عنجهية	bikul: daxîl: dexel	عليل: معلول
cem: ba	عند		
bizin	عنزة	ap: mam	عم
regez: nejad	عنصر	stûn	عماد
regezperest =	عنصري	avayî	عمارة
nejad perest: tuxum perest		nokerî	عمالة
zordarî	عنف	metik	عمه
		mezin	عمدة
sitû: gerden	عنق: جيد	temen	عمر
goşî: wîşî: lûşî	عنقود	kûrbûn	عمق
pîrê: pindepîr =	عنكبوت	kar	عمل
= dapîroşik		palûte	عمل تعاوني ايام الحصاد
serçem: navûnişan	عنوان	proseza	عملية
bizerê: bikotekî	عنوة	sazkarî	عملية

alîkarî	عون : معونة	serhişk	عنيد
dijwar	عويص	zorbaz	عنيف
borîn	عويل		
kêmanî	عياء	peyman	عهد : ميثاق
vegergeh	عيادة	spartê	عَهْدَ اليه
seng	عيار		
girî: qerebalix	عياط	zûr: reyandin	عواء
berçav	عياني	dar	عود
şerm: fedî	عيب	veger	عودة
cejin	عيد	biçavkî	عور وأعور
jîn: jiyan	عيش : عيشة	tunebûn	عوز
çav	عين	çalûk	عوسج
kanî: çavîk	عين نبع	jibilî	عوض
reşbelek	عين الحور	vegerandin	عَوَضَ
mestere	عينة	avjenî: milevanî	عوم : سباحة

غ

bêhiş: debeng	غبي	nediyar	غائب
xelandin	غثيان	daristan: dehil	غابة
qereçî: poladî	عجر: نور	bûrîn	غابر
sibê	غد	bêbext	غادر
şefeq: elinde	غداة	êrişek: talan	غارة
demañçe	غدارة: مسدس	zorbaz	غاشم
girêk	غدة	gû	غائط
zengelok: zengelork	غدة الدرقيه	serdest	غالب
bêbextî	غدر	pirêcara	غالباً
rewan	غدق	buha	غالي
avgîr	غدير	nexuya	غامض
xwarin	غذاء	tarî	غامق
nezan	غر	pûşt: berbeden	غانية: عاهرة
qiralk: qirark	غراب	armanc	غاية: هدف
mîna: wek: ligora	غرار	toz	غبار
		bêhişî debengî	غباة
		şahî: kêf	غبطة: سعادة
		sitem	غبين

cilşo	غسالة	şiti	غراس
şevtarî	غسق	bac	غرامة
şûştin	غسيل : غسل	evîndarî	غرام
Fen û fût	غش	rojava	غرب
Fenek: Fendar	غشاش	bêjing	غربال : منخل
perde: rû	غشاء	serad	غربال خشن
xumam	غشاوة	dûrbûn	غربة
jî hişketin	غشية : غشيان	temberî: tenberî: kagul	غرة : ناحية
nezan	غشيم	çikandin	غرز
serhişêxwe çû	غشي عليه	kêlek	غرزة الابرة : قطبة
= jî hişket		çandin: çikandin	غرس
di berde man	غص	çikandin	
kotekî: zordestî	غصب	meram: daxwaz	غرض
şax: nehal	غصن	avdevwerdan: werd	غرغرة
şiv	غصن رفيع	ode	غرفة
teze	غضه	sefik	غرفة الفراش
çavgirtin	غض النظر	têdakirin	غرف
gilax: kîl	غضار	niqumbûn	غرق
xêşim	غضب	payebûn	غرود
hingirî	غضبان : غضب	biyan	غريب : اجنبي
kerkerînek: kerînek	غضروف	kewijandin	غريزة
şêr: (laşgirs)	غضنفر: اسد	kewijî: suriştî	غريزي
şelte: rû: şilte	غطاء (الفراش)	pirbûn	غزارة
nixav: dapoş: rû	غطاء	talanker: êrîşker	غزاة
xwedîtin: çavsorî	غطرسة	aho: asik: xezal	غزال
binavbûn	غطس	henek: laqirdî	غزل
nîşka: jibîrkirin	غفله	ristin	غزل
		talani: êrîş	غزو
		pir	غزير

talân	غنيمة	dilovan	غفور
gewî: maldar: zengîn	غني	bihnijîn	غفوه
binavok: niqok	غواصة	pir: giş: gelek	غفير: كثير
binavzan	غواص	buhabûn	غلاء
pêvhatin: alîkarî	غوٹ	qewlik: rû	غلاف: كيس
kort	غور	nûhatî: navmalî	غلام
binavbûn	غوص	zorbir	غلب
qerebalix	غوغاء	zorbirin	غلبة
nediyar	غياب	şaş: çewt	غلط
bêhoşî: jiserhişçûn	غيوبة	pêçandin	غلف
baran	غيث	kel: coş	غليان
bil: jipêv	غير: عدا	sitûr: qalind	غليظ
bilîxwebûn	غيرية	tîn	غليل
binamûsî	غيره	sebîl	غليون
hindik	غيض	derd: azar	غم
hingirîbûn	غيظ	kalan: qalîk	غمد
ewr	غنيمة	avgirtin	غمر من الماء
reştarî: zortarî	غياهب	çavdan: çavneqandin	غمز
		çavgirtin	غمض العين
		halan	غمغم عند القتال
		nexuyabûn	غموض
		çavgirtînk	غميضة «لعبة»
		stran	غناء
		gewîbûn: maldarî	غنى
		zengînbûn	
		nazenîn	غننج
		pez	غنم

ف

xort	فتى	sûd: havil: kêr	فائدة
keçik: dot: qîz	فتاة	şîrgerm: sarûgerm	فاتر
Zarkuj	فتاك	destpêk: pêşgotin	فاتحة: مقدمة
Firdik: Firdoqî: caciq	فتة حليب	bobelat	فاجعة: مصيبة
kazkazîk	فتة لبن	kirêt	فاحش
vekirin	فتح	zorbaş	فاخر
dem	فترة	mişk	فار
zorkujî: berbatî	فتك	bala	فارغ
badan	فتل: ثني	vala	فارغ
gelacî: tevhevî	فتنة	bivir	فأس: بلطة
ciwanî	فتوة: شيبوية: نضارة	çirûk: xerabe	فاسد
sarbûn	فتور	çepel: çavçepel	فاسق
ta: pitlîte	فتيل	jevek: dabir	فاصلة
pilîte: pilte	فتيلة	pîşkar: kiryar	فاعل
nesitewyayî: nepuxte	فج	pîşkdarî: kiryarî	فاعلية
kerik	فج «فواكه»	pak: çak	فائق
talik	فج «للخضروات»	xizanî	فاقة
kal	فج «بطيخ»	mêwe	فاكهة

şahî	فرح	nişkave: nivşkê: nişkê	فجأة
çêlik: çêçik	فرخ	berbang: alande	فجر
tenê	فرد	tip: tirp: tivir	فجل
tenayî	فردية	kortal: kort	فجوة
buhîşt	فردوس: جنة		
jihevderxistin	فرز	çepelî: kirêtî	فحشاء: فجور
mihîn : hesp	فرس	komir: rejûber	فحم حجري
kumêt:	فرس احمر غامق	rejû	فحم نباتي
şê	فرس احمر فاتح	sûd	فحوى الكلام
boz	فرس ابيض	nêrî	فحولة
şîn boz	فرس ابيض + ازرق فاتح	fişfiş	فحيج
qer	فرس اسود		
raxistin	فرش	dav: xefk	فخ: شرك
delêv: keys	فرصة	qehf: qaf	فخار
jidestxweberda	فرط فيه	rehin: paq: çîm: hêt	فخذ
şax: liq	فرع	serbilindî	فخر
kom	فرقة	payebûn	فخفة
şîqîn: şîlqîn	فرقة	mezinkir: bilindkir	فخم
cuda: cudayî	فراق: فراق	bilind: mezin: hêja	فخم
nanpêj	فرن: خباز	serbilind: serfiraz	فخور
kurk	فرو		
bêbevil	فريد	gorî: qurban	فداء
		pêşmerge: canbêzar	فدائي
gelacî: çurûktî	فساد	cot	فدان
paydos	فسحة «وقت»	qurban: xwîn	فدية
xerakirin	فسخ	cî: cih: nivîn: livîn	فراش
şîrovekir	فسر	pinpinîk: peletîvk	فراشة
berfireh: fireh	فسيح: واسع	mitêm	فراش رثة
pinc: kaşî	فسيفساء	valabûn	فراغ
neçûserî	فشل	perkar	فرجار
zelalbûn: paqijbûn	فصاحة	temaşekirin	فرجة

peqpeqok	فقاعات	demsal	فصل «سنة»
peqbeqok: hebab	فقايع	dabirîn: cudakirin	فصل: فصم
windabûn	فقدان	çim	فصل: دورة
xatûn: zerî	فقر	petî	فصيح
movik: girê: morîk: mazû	فقرة	birek	فصيلة
bes: hew	فقط		
xizan: belengaz: hejar	فقير	ji hevxişt	فَضُّ
		ezman: vala	فضاء
alîgûşk: argoşk	فَكَّ	zîv: sîm	فضة
vekirin	فك	hetikandin	فضح
henek: tenazî	فكامة	Fireh bûn	فضفاض
raman: hizir: bîr	فكر	bermayî	فضلات
		hetîketî	فضيحة
cotkarî	فلاح	çakî: başî	فضيلة
cot	فلاحة		
berda	فلت	şîrvekirin	فطام
bideşt ketin	فلح	rewiştî: zikmakî	فطرة
îsot: bîber	فلفل	taştê	فطور
rojgar: çerx	فلك	bîrbir: bîrawer	فطيم: ذكي
		rûhişk	فظ «لا يستحي»
dev	فم	zorbed: bitore	فظيع
huner	فن	pîşk: kiryar	فعل
neman	فناء	pîşkên cerhiger	فعل متعدي
hunermend	فنان	pîşkên saltgîr	فعل لازم
xewxane: ûtêl	فندق	birastî	فعلاً
		pîşkek	فعلة: عادة
werşek: qeblan	فهد		
pêrist	فهرس		
têgihîştin	فهم	çavderxistin: çavpeqîn	فقاً العين
bîrbir	فهيم		

sî	فيء: ظل	coş: kelçûn	فوار
Fireh	فيحاء	bir	فوج
pir: gelek	فيض	dicihde: destbidest	فوراً
lehî	فيضان	serketin	فوز
hozan	فيلسوف	şêlûpêl: bêserûpê	فوضى
		jor: bala	فوق
		şolik	فول: بقول
		dev	فوهة

ق

rêdar: yasa	قانون	pîrik	قابله: دایه
zorbaz	قاهر	tarî	قاتم
gunbeda	قبة	zuha	قاحل
kirêtî	قبح	serdar	قائد
gor	قبر	qeyik: qayîx	قارب
kulm: penc: mist	قبضة اليد	bej	قارة
maç: ramûsan	قبلة	şûşe	قاروره: زجاجة
erêkirin	قبول: موافقة	tund: hişk	قاسي
kirêt	قبيح	çîrokvan	قاص: قصاص
êl	قبيلة: عشيرة	dadwer	قاضي
kuştin	قتل	giştik: tevde	قاطبة
kuştî	قتيل	keleş: pêxwas	قاطع طريق
tirozî	قتاء	binaxe: bingeh	قاعدة
xurû	قح	bin	قاع
zuhabûn	قحط	kerwan	قافلة
		şipya: rabûyî: çik	قائم
		lîste	قائمة
		bejin	قامة
		Ferheng	قاموس

pişk	قرعة	zuhabûn	قحولة
darçîn	قرفة		
qelevîsk: çoçik	قرفصاء	bala: bejin	قد
mêxek: qurinfil	قرنفل	narvîn	قدر
sede	قرن (مائة عام)	şênî: karîn	قدرة
qîloç: qoçil	قرن	pê	قدم
qorzîkaçav	قرنية العين	kevnarî	قَدَم
nêzîk	قريب	pîro: pêşeng	قدوة
meriv	قريب: اهل	kevin	قديم
gund	قرية: ضيعة		
birîndar	قريح: جريح	şîlaq	قذى العين «رمث»
		gemar	قذارة
reşkaçav	قرحیة	gemarî: çepel	قذر
çerezkirin	قرقرز «فصفصه»	avêtin: avêjtin	قذف
		gule	قذيفة
pûş	قش		
qirşik: zilik	قشة	serma	قُرْ
qeymax: tû	قشدة: قشطة	xwendin	قراءة
qalik	قشر	biryar	قرار
nemes: kenik	قشر الرأس	marbirîn	قران
girzînok	قشعريرة	nêzîk: nik: cem	قرب
		cewdik	قربة
bedewbûn: spehîbûn	قسامة	kul: birîn: cedew	قرح
kotekî: zorî	قسراً	cedew	قرحة
kotek: zor	قسرية	leymûn: yelmûn	قرود
borî: lûle	قسطل	qurîncok	قَرَصُ
sûnd	قَسَمٌ: يمين (حلف)	xorşîd	قرص القمر
parkir	قَسَمٌ	diziya derya	قرصنة
bir: nivşek	قَسِمٌ	guhar	قرط «حلق»
zorbûn: kotekî	قسوة	pel: kaxet: kaxez	قرطاس «ورق»
hişkbûn		kundir	قِرْع

çênî: çênîk	قطعة: شريحة	birîn	قص
zolik	قطعة من القماس (شقف)	serbir	قصاب
birîn	قطع: قص	zil: çîtik: leven	قصبه
çinîn	قطف	pişik	قصبه هوائية
pembo	قطن	çîrok	قصة
kerî	قطيع «غنم»	perçek	قصدير
garan: revî	قطيع بقر: جاموس	qonax: koşk	قصر
col	قطيعة مختلط غنم ماعز	mûçe	قصعة الطعام
boş	قطيع جمل	bumbarandin	قصف
lepik	قفاز: كفوف	helbest	قصيدة
-çol	قفر	kurt: kin: qut	قصير
çendkirin: çenkbûn	قفز	dadwerî: dadmendî	قضاء: عدل
rik: rekeh	قفص	keritandin	قضم
bêj	قل: تكلم	şîx	قضييب
gerdenî	قلادة	doz: giriftar	قضية: دعوى
dil	قلب: فؤاد	rûniştin	قعدة: جلوس
teqil: wergerandin	قلب	bin	قعر
hindikbûn: kêrn	قلا	pisfk: kidik	قط: هر
keleh	قلعة	tirên	قطار
hilkirin: rakirin	قلع	beşêgiştî	قطاع عام
netebitî	قلق	beşê serxwe	قطاع خاص
xame: pênuş	قلم	cemser	قطب
kum	قلنسوة	çipik	قطرة
piçek: hindikek	قليل	welat: alî	قطر
rab	قم	perçe: dendî	قطعة
caw	قماش		
kop: bane	قمة		
genim	قمح		

rêziman	قواعد اللغة	danû	قمح مسلووق «سليقة»
rêzan	قوام	hîv: heyv	قمر
bîrov	قوباء	heyva dezgeyî	قمر صناعي
evor	قوت	zordarî: kotekî	قمح
hêz	قوة	kovik	قُمح
kevan	قوس	sipî	قمل
keskûsor	قوس قزح	kumlik	قميص
wêrankir	قوض البناء		
gotin	قول	pîn	قُن
milet	قوم	kole: benî	قِن
nete we	قومية	cihok: cok	قناة
		qîm: bawerî	قناعة
verşî	قيء	koletî	قنانة
pîvan	قياس	bumbe	قنبلة
rabûn	قيامه	Fener	قنديل
	قيام	nêçîr	قنص: صيد
nêm: edab	قيح	jojî: şojî	قنقد
bend	قييد	bêhêvîtî	قنوط: ياس
tehre	قيظ	şûşe	قنينة: زجاجة
buha: nerx	قيمة		
alênc	قبيلولة الاغنام	xurtî: zorî	قهر: شدة
		bişûnde ve gerîya	قهقر
		kenê bilînd	قهقهة

ك

beranê tov

كبش السفاد «الفحل»

nivîskar: nivîsar

كاتب

beranê kûvî

كبش جبلي

bêdeng

كاتم

mezin: gewre

كبير

kamax: fertone

كارثة

piyal: piyan

كأس

pirtûk: nivîsar

كتاب

giş: tev: hemû

كافة

nivîsîn: nivîsandin

كتابة

gawir: xudê nenas

كافر

mil: pî

كتف

seranser

كامل

çêçik

كتكوت (فرخ)

aferîde: çêkirî: çêbûy

كائن

gulok

كتلة

wek ku

كأن

veşartin

كتمان

berçele

كانون الاول

hişk: hevdûgirtî

كتيم

çele

كانون الثاني

tîr

كثافة

bêmirûz: bêzar: kiz

كتيب

nêzîk

كتب

gilok: girov

كبة من الغزل

pirbûn

كثرة

ceger: kezeb: mêlak

كبد

pir: gelek

كثير

şixat: niftik

كبريت

tof: siq

كتيف

paye: meznayî = pozbilindî

كبرياء

kil

كحل

beran

كبش

beranê qeb

كبش ذوقرون

xuyakirin	كشف	sipîrto	كحول
gozek: guwîzek	كعب	xebat: koş	كلاح
kulor	كعك	şelû	كدر
kereng	كعوب	lod	كدس
kenamper	كعوب جاف	bergîr: bergîl	كدیس: كدیشه
çawbaz: kereng	كعیب: كعوب	derew: vir	كذاب
lep	كف	rûmet: namûs	كرامة: شرف
bese	كفی	qarmeçî: qameçî	كرباج
hew: besbûn	كفاء	gog: gewan	كرة
tekoşîn	كفاح	vekşandin: paşdeçûn	كُر
misogirî	كفالة: ضمانة	gêlas	كرز
qerqer: kefen	كفن	quling	كركي «طائر»
cemedan	كفیه: شماخ	comerdî	كرم
çend?	كم؟	rez	كرم: بستان العنب
zendik: qevdik	كم		
lûs: lîs: pose	كمین	topk	كرية
tibab: teqnek	كمیه	qirêj	كریه: قذر
geneîn	كنز	liserhevkc m kirî	كساد
malin	كنس	bi destxistin	كسب
malbatî	كنیه	şahberû: şabelot	كستناء
dêr	كنیسه	şikestin	كسر
şkeft: ziving	كهف: مغارة	tiral: bêkêr	كسلان
kal: yextiyar: pîr	كهل: جد	cil: çek	كسوة
beltik	كوة	rojgîr: tavgîr	كسوف الشمس
holik	كوخ	şikestî: qop	كسیح
		diran qîçkir	كشتر

dax	كي بالنار	enîşk: anîşk: henîşk	كوع الكتف
warge: sabar	كيان	koloz	كوفية
tûr	كيس عتاد	stêr	كوكب
çawa: çilo	كيف	dolmik: xirtik	كوسا
babet: çawatî	كيفية	tûmir	كومة شوك
bûn	كينونة: صيرورة	gerdon: gerdûn	كون
bêzar	كئيب	ûtî: vitî: witî	كوي

ل

gihandin	لحاق	penaber: derbiderbûyî	لاجيء
pelçîmkirin	لحام	liste	لائحة
alast	لحس	gerek	لازم: واجب
awaz	لحن		
rih: rî	لحية	kulav	لباد
		hişyarî	لباقة
pêvedan: vedan	لدغ: لذع	navik	لب: صرة
nermî: êzî	لدونة	dargerînek: dargerîng	لبلاب
		mast	لبن
xweşî	لذة	kelpîç: kerpîç	لبنة
lewra	لذلك		
xweş	لذيذ	pidû: pû	لثة
		ramûsan: maçkirin	لثم
şeyatok	لزوج		
şeyatokbûn	لزوجة	gem: celew	لجام: عنان
		komît	لجنة
ziman	لسان	çûn: derbiderbûn	لجوء
pêvedan	لسع		
		qaşil	لحاف: «شجر»

pelandin	لمس	diz	لص
çirisîn: çirûsk	لمعان: ومض	dizîtî	لصوصية
komkir: hevdan	للم		
		şiqam: sîle	لطم
alav: rivîn	لهب	nazik	لطيف
navkutk	لهث		
zarav: zar	لهجة	xwezî: girêz: xwîzî	لعاب
dilsojî	لهفة	lîsk: bazî	لعب
kêf: lîsk	لهو	lîstik	لعبة
rivîn	لهيب	nefir	لعنة
mirarî	لؤلؤة	ziman	لغة
girtik	لوح الكتف		
depreş	لوح	alandin: badan	لف: تعقيد
bîv	لوز	bilêvkin	لفظ
gewrî: gilale: hêstîk	لوزات		
dilsotî	لوعة	pêrgîbûn: dîdarî	لقاء
reng	لون	gadan	لقاح
		gep: parî	لقمة
dûv	لية الغنم	bêjî	لقيط
şev	ليل		
nerim	لين: لدن	heger	لكن
		daku: jibo	: لكي: من أجل
		boçi: çire: çima	لماذا

م

belkbelekî	مبرقع	av	ماء
belawela: belav	مبعثر: منتشر	lêlav	ماء الثلج
mîzgeh	مبولة	gulav	ماء الورد «عطر»
qirker: vebirîn	مبيد	şîn: şûn	مأتم
kengî	متى	kêmanî	مأخذ
bidûket: vedûketî	متابع	daxwaz	مأرب
paşketî: lipaşmayî	متأخر	bobelat	مأساة
vehejandî	متأرجح	bûjen	مادة
pirtal: qirqaf	متاع	tariş: terş: dewar	ماشية
rizyayî	متآكل	mêtin	ماص
tebûtbûn	متانة	ava: akincîye	مأهول
Fortek	متبجح: متشدد	rewaye	مباح
bersivmend	متجاوب	prînsîp	مبادئ
Firoşgeh	متجر	pîroz	مبارك
livandî: lebitî	متحرك	ji nişkave	مباغته: مفاجأة
mozexane: entîkexane	متحف	zêdebûn: çilwerî	مبالغة
sergerm: dilgerm	متحمس	serwer	مبتدأ
		derzîdank	متبر

birçîtî	مراجعة	serserî	متدهور
keys: bergeh	مجال	çeper: talde	مقراس
cîrxweşî: xweşkayî	مجاملة	dudilî	متردد
kayîk	مجتر	jindar: bijin	متزوج
komeig: civat: xelk	مجتمع	bimêr	متزوجة
jêhatî	مجتهد	bâhêvî: reşbîn	متشائم
şop: kerxeav	مجری	mişext: derbeder	متشرد
kakêş: kadiza	مجرة «درب التبان»	girêdayî: gihandayî	متصل
bes	مجرد	lipeyhev: lidûhev	متعاقب
bêr	مجرفة: كريك	hevdil	متعاطف
kujtar	مجزرة	pêvebûn	متعلق
qermiçî	مجعد	bihêvî: çêdît	متفائل
kovar	مجلة	paye: xwedîtin	متكبر
encûman	مجلس	peyvok	متكلم
komek	مجموعة	yeksan	مماثل: متساوي
dîn	مجنون	rêkûpêk: lihevhatî	متناسق
amade	مجهز	vajîhev	متناقض
xebtûkoş	مجهود	vegotî	متنبأ
nediyar: nenas	مجهول	pişt	متن
guhmasî	محارة: صدف	tewanbar	متهم
dorpêç	محاصر	nemûn: mîne	مثال
Fêrdan	محاضرة	mîzildan	مثانة
parêzgeh	محافظة	rewşenbîr	متقف
bervedêr: dadyar	محامي	sêkuç: sêqorzî	مثلث
evîn : hezkirin	محبة	wek: mîne	مثل
destteng	محتاج	biber: bergir	مثمر: منتج
sergeşt	مختار	cîûwar: cîgeh: mal	مثنوى
xapok: Fenok	محتال: نصاب	berhevdan	مجادلة
bişiwaz	محترم	Fire: pir	مجاز
naverok	محتوى		

benc	مخدر	vebestî: girtî	محجوز: محصور
derge	مخرج	xûz: berkiv: tilday	مخذب
qûçek: kovikî	مخروط	sînorkirî: hindik	محدود
hilîngeh	مخزن	kûre	محرقة
kadîn	مخزن التبغ	desmal: dismal	محرمة: منديل
pîre	مخضرم	bêpar: bêbeş	محروم
destnivîsar	مخطوطات	bi pêjin	محسوس
nebedî: nepenî	مخفي	berhem: dexl	محصول: دخل
veşartî		civatname: nivişte	محضر
penc: naperûşk	مخلب	xurû	محض
cegersocz: dilsoz	مخلص	veniştîngeh: danîngeh	محطة
		îstgeh	محطة اذاعة
dem: heyam	مدة	cente	محفظة
kedîgeh	مدجنة	dadgeh	محكمة
pesin: aferîn	مدح	kenêr: kinêr	محلبي
gundor	مدحلة	şilavk	محلول
dûkelkêş: dûdergeh	مدخنة	barkirî	محمل
rêşar	مدرب	kone	محنك
dibistan: xwendingeh	مدرسة	bine: germiçank: mîl	محور
sobe	مدفأة	hawîrdor	محيط
top: tanq	مدفع	mejî	مخ
şûnik: şonik	مدقة	bêbext: dekdar :	مخادع
tunebûn: zorbirçîtî	مدقع	zexel: wênek	
wêranker	مدمر	meşk	مخاض
kargêr: rêveber	مدير	berpîrik	مخاض
bajar: şar	مدينة	lîçik: lîk	مخاط
bajarî: şarwer	مدني	veşargeh	مخبأ
		saloxdar	مخبر
çêjatî	مذاق	newekhev: neyeksan	مختلف
melhêb	مذراة: مزره	helbijartî	مختار
bakirî	مذري	baîf: balgeh	مخدة: وسادة

Fermandarî	مرسوم	sûcdar: gunehikar	مُذنب
palav: bijartî	مرشح	dûvstêr	مُذنب
nêrîngeh	مرصد	yêzge: Radyo	مذيع
nexweşî: nesaxî	مرض		
çêre	مرعى	belavker	مذيع
enîşk	مرفق	tal	مُر
avdonk	مرقة «صلصة»	derbasbû	مَر
kelek	مركب	jin: pîrek	مرأة
navendî	مركز	lêveger	مراجعة
nîşan: gol	مرمى	zirav	مرارة
baweşînk	مروحة	gevizandin	مراغ: تمرغ
bûrîn: buhurandin	مرور	hemrê	مرافق
kedî	مروض	çavdar	مُراقِب
nermbûn	مرونة	sîpe	مراهق
sorsork: sorişk	مريء	sîpetî	مُراهقة
behram: siperî	مريخ	dekûdûlavker: wênek	مراوغ
sergo: ting	مزبلة	çarqorzi: çarkuç	مربع
vegeş	مزدهر	çarparsû	مربع الاضلاع
zevî	مزرعة: حقل	perwerd	مربي
tengijî	مزعوج	car: neqil: das	مَرّة
zime	مزمار	darvekirin: rêkûpêk	مرتب: منظم
guldan	مزهريه	şêvyay: şerbeze	مرتبك
sexelbaz = qelp	مزور: مزيف	nandoz	مرتزق
: paxir		bêzg: mercan	مرجان
		mêrg: çîmen: mexel	مرج
rûber	مساحة		
alîkar	مساعد	destav: kebîne	مرحاض
alfkarî	مساعدة	qonax	مرحلة
piştgirtin	مساندة	lenger	مرساة
neçar	مستحيل	nîgargeh	مرسم
gurover: gulover	مستدير		

rabêj	مشاوره	bergeşt mend	مستشار
belawela	مشقت	rojhilatnas	مستشرق
perîşan: pergende	مشقت الحال	nexweşxane	مستشفى
beşdar	مشترك	çarîndirêj	مستطيل
perçîs	مشتري «نجم»	lezok: bezok	مستعجل
kirok	مشتري	zordest	مستعمر
xurdezad	مشتق	bindest: bendege	مستعمرة
piroje	مشروع	bindest	مستغل
şeh	مشط	serdest	مستغل
gij: giv	مشعث	pêşeroj: mand	مستقبل
çirîskda: çirûsda	مشع	serbixwe: xweser	مستقل
xetîre	مشعل	rast	مستقيم
bêtar	مشكلة	gol: genav	مستنقع
pûç	مشلول	nexweşgeh	مستوصف
zerdeu	مشمش	durist: dûz: repin	مستوي
		mizgevt	مسجد: جامع
kindir: qinare	مشنقة	girtî	مسدود
		şano	مسرح
nav û deng: dengdar	مشهور	xêzkêş: tîxkêş	مسطرة
anîbeş	مشووم: منحوس	har: sincirî	مسعود: هائج
şîlav	مشيمة	ketgeh	مسطح
mêtin	مص	rêgir	مسلك
lêhatin: pêrgîbûn	مصادفة	mîx	مسمار
gevizandin: zargevanî	مصارعة	şehrik	مسهل
asteng	مصاعب	berpirsiyar	مسؤول
xişil	مصاغ: حلي	ustûbar	مسؤولية
çira: lempe	مصباح	File: fileh	مسيحي
darêjgeh	مصب	pêvajok	مسيرة
jêder: makdar	مصدر	pevçûn: qerebalix	مشاجرة
diravgeh =	مصرف	bêcir: miqeresî	مشاكس
=diravxurdekirin			

çapkîrî	مطبوع	tiredîn	مصروع: مجنون
aş	مطحنة	dik	مصطبة
dengbêj: stranvan	مطرب	parzûnandî: dawerivandî	مصفى
çakûç	مطرقة	şeyatok	مصقول
xwaringeh	مطعم	dezgeh	مصنع
bêbend: berdayî	مطلق	çêkirî: sazkirî	مصنوع
berdayî	مطلقة	wênegir	مصور
piştrast: dilsax	مطمئن	çarenûs	مصير
rûnerm	مطيع	havîngeh: zozan	مصيف
xunîşêdan	مظاهرة	bobelat	مصيبة
sîwan	مظلة		
pereşût	مظلة الطيار	dijayetî	مضادة
tarî	مظلم	pêşro	مضارع
sitemkêş: sitembar	مظلوم	tekûz: tikûz	مضبوط
		veketîngeh	مضجع
temtêl	مظهر	veketî	مضطجع
		aşufte	مضطرب
vêre: pêre	مع	cûtin	مضغ
vêkre	معاً	cûmek: gepek	مضغعة
berbare	معادلة	tarûmar	مضمحل: متفرق
hevrikî: dijî	معارضة	naverok	مضمون: محتوى
cir	معاملة	misogir	مضمون
peyman	معاهدة	derbend	مضيق
nimêjgeh	معبد		
kenişt	معبد اليهود «صومعة»	vezilandin	مَط
bawermend	معتمد	ligorê	مطابق
dînikî: hov	معتوه	ligorêkirin	مطابقة
girtîgeh	معتقل	Firgeh	مطار
nikarbûnek	معجزة	lastîk: kawçûk	مطاط
melhem	معجون	bixêrîk: xwaringeh	مطبخ
orte	معتدلة	çapxane	مطبعة

dagirtî: tije	مفعم	hûr: ûr: ûrg	معدة
winda	مفقود	lajwerd: Filiz	معدن
beranber: li hember	مقابل	tune	معدوم
şerbaz	مقاتل	naskirin	معرفة
beşdarî: beşdarî	مقارعة (قرعة)	leşkergeh: qişle	معسكر
li hevketin	مقارعة «قتال»	xoşevî	معشوق
gotar	مقالة	mamosta	معلم
navçe: derebegnîşîn	مقاطعة	amozî	معلمة
li hevkinin	مقاولة	karxane: Febrîqe	معمل
berxwedan	مقاومة	wate	معنى
serbiser	مقايسة	amojgeh	معهد
tibab: teqn	مقدار: كمية	tevir	معول: قازمة
pîroz	مقدس	alîkar: destgîr: pendî	معين
cîgeh: wargeh	مقر	şikevt	مغارة: كهف
kam: mebest	مقصد	serserîtî	مغامرة
cawbir: hac	مقص	serserî	مغامر
hevêrk: hevring	مقص لحر الصوف	hesk	مغراف
birge	مقطع	çikandî	مغروس
qop: berkûr	مقعر	teşî: teşû	مغزل يدوي
kevirkanî	مقلاع	qolinc	مفص
vajî=dernixûm=	مقلوب	nejîr: bêhûde	مغفل
wergerandî	مقهى	pêçandî	مغلف
çayxane	مقياس	çavgirtî	مغمض
pîvanok: pîvanek	مكافاة	stranbêj: dengbêj: stranvan	مغني
bexşîş: şabaş	مكان	nişkave	مفاجئة
cîwar: şûn: war	مكتب	geftûgo	مفاوضات
nivîsgeh	مكتبة	gunek	مفتوق
pirtûkgeh: pirtokxane	مكحل	rapir	مفرط
kildan		movik	مفصل
		pêjirandin	مفصل

vajîko	منعكس	destkeft: destxistin	مكسب
tenê	منفرد	eşkere	مكشوف
cîda	منفصل	kûr: kor	مكفوف
sirgongeh	منفى	bermalik: mêşîtok	مكنسة
nikil	منقار	têbîn	ملاحظة
dernuxûm: daqûlhatî	منكب	çehir	ملاح
rewşen: ronîkirî	منور	neşmî	ملائم
xewînk	منوم		
asê	منيع حصين	xwê	ملح
mişexit	مهاجر: مشرد	dastan	ملحمة «قصيدة طويلة»
şelpe: jêhatîbûn	مهارة	lîsgeh	ملعب
veketîngêh	مهجع	kevçî	ملعقة
dergûş: landik	مهد	maş: maşik	ملقط الجمر
qaçaxçî	مهرب	mûçing	ملقط الشعر
zertek: qeşmer	مهرج	şah	ملك
qelen	مهر: نقد	arzî	ملكية
canî	مهر	netebitîn: kerxîn	ملل
berbad	مهلك: مميت	sîravk	ملوحة
sersar	مهمل	alûde	ملوث
		xop	مليح: حسن
pêwist: girîng	مهم	yeksan	مماثل
xembar: xemgîn	مهموم	nûner	ممثل
endezyar	مهندس	xûşmegter: berdest	ممرض
çikçikandî	مهيأ	qedexe	ممنوع
pîlan	مؤامرة: خطة	vêc	منطق
çiv	مواربة	kî	مِنْ
dûzih	موازي	ji	مِنْ
berdildan	مواساة	gezû: gezo	مِنْ النبات
		herêm: navçe	منطقة

bawermend	مؤمن	nîştəcî: akincî	مواطن
mê	مؤنث	lagir	موال
demsoz: hogir	مؤنس وندیم	bixelk: akincîye	مأهول
		konger	مؤتمر
		pêl: şepol	موج
mirî	میت	heye: peydaye	موجود
peyman	میثاق: عهد	dîrokvan: dîrokzan	مؤرخ
kax: penav: gasîn	میدان	Moz: Benane	موز
paşmay	میراث	destgeh: sazgeh	مؤسسة
şirik: şûrik	میزاب: مزراب	kêr	موس: سكين
terazûn: qapan	میزان	gwîzan	موس حلاقة: شفرة
zayîn	میلاذ	mijad: babet	موضوع
bir: boq	میسم: مدقة	cîûwar	موطن
bender	میناء	soz	موعد
		kûre: tenûr: tifik: ergûn	موقد

ن

bilûr	نای	cîgir: şûngir	نائب
dengûbaz: peyxân	نبأ: خبر	rasor: rasol	نايض
şînyatî. şînkayî	نبات	alî	ناحية: طرف
çewdar cehdar	نبات الشوفاء (جودر)	hilbijêr	ناخب
vexopirandin: xepartin	نبش	teqeza: degmem	نادراً
kanî	نبع	terwende: entîke	نادر: تحفة
xanûdlun	نبيل	agir: ar	نار
berhemî	نتاج	dûrkirî	نازح
rêçikandin peritandin	نتف	daketî	نازل: هابط
zinix gerû	نتن	şîretvan	ناصر
niçik	نتوء	boz	ناصر
serencam	نتيجة	temberî	ناصرية: غرة
pexşan	نثر	stewyayî	ناصرج
pîjiqandin belakirin	نثر	peyvok	ناطق
veteris: rîzqat	نجاه: خلاص	hûtr	ناعم
serketin	نجاح	pencere	نافذة
dartiroş: xerat	نجار	deve: hêştir: lok	ناقة
		zengil	ناقوس: جرس
		şînhatî	نامية: تنمو

qurtol	سر	howit	نجدة
şirik	نسغ	gomar	نجس: قدر
hilkirin	نسف	sitor	نجمة
dol: rêşte	نسل	gelawêj	نجمة سهيل
suraba	نسيم		
		sifir	نحاس
jêhatîbûn	نشاط	nigar	نحت
pêxwas	نشال	bêoxirî	نحس
belavok	نشرة	mêşahingiv	نحلة: نحل
belavkirin: belakirin	نشر	rêziman	نحو
zuhakirin: miçiqandin	نشف	zorîn: borîn	نحیب
xweşî	نشوة		
jêhatî: şît	نشیط	mejî	نخاع
		kapek	نخالة
diz: pêxwas	نصاب	bijartî	نخبة
dizî: pêxwasî	نصب	halan	نخوة: حماس: غيرة
vedan	نَصَب		
serketin: serkevtin	نصر	bang	نداء
nîv	نصف	xunav: avî: şevnem	ندی
gotar	نص: مقالة	wek: mîna	ند
peykan: tîr	نصل السهم	hindik	ندفة
bext: şens: par: beş	نصيب	poşmanî	ندم
şîret: pend	نصيحة	nêrgiz	نرجس
xebat: têkoşîn	نضال	xwînrêtin	نزف
stewardin	نضج	seyran	نزهة
teze	نضير	bênîyaz	نزیه
avik: avapiştê	نطاق	binyat	نسب
kemer	نطاق: حزام		
poşkirin	نطح	tevin: ristin	نسج

nalxin	نفي	peyv	نطق
qulkinin	نقب : ثقب	berçav: berçavîk	نظارة
roxîr	نقد	paqijî	نظافة
kêmbûn	نقص	sazûman: rêjîm	نظام
pitik: rawestê	نقطة	Rêzana hundir	نظام داخلي
nemandin	نقع	nerîn	نظر
guhestin	نقل	awir	نظر الشدر
veguhastin	نقلیات	têwer: tewrîk	نظرية
dirav	نقود	ristin: darvekirin	نظم
vajî: ters	نقیض		
zelal: xurû	نقي	rewş	نعت : صفة
		mîh: mî	نعجة
		term: darbest	نعش : تابوت
gan	نكاح	panî: pehnî	نعل
gir	نكایة : تل	sol: pêlav	نعل : حذاء
dernixûmkir	نكس	pûng: pûnk	نعنع بري
piling	نمر	awaz	نغم : لحن
belekbelekî	نمش	newaz	نغمة
gêrik: mîro	نمل		
şînbûn	نمو	nemabûn: çikiyan	نفاذ
numûne	نموذج		
paşgotin	نميمة	xwelîdank	نفاضة
		pifkinin: pifdan	نفث : نفخ
dawî	نهاية	aheng	نفس
talan	نهب و سلب	veçirandin	نقش
rêbaz	نهج	daweşandin	نفض
pêsîr: çiçik	نهد	havil: bikêr	نقع
çem: rûbar	نهر	bindestkinin	نفوذ
peritandin	نهش	bêz	نفور
hilbûn: rabûn	نهضة	hewar	نقير

qereçî	نور : غجر	vexwarin	نهال
bênahî	نور البصر	çilek:çil:çavbirçî	نهم : شره
cêleb	نوع	zurînaker	نهيق
raketin	نوم	navik:sîsk	نواة
xav	نيء	borîn	نواح
şûngirtin:şûngirt	نيابة	awîstek	نواس
civît	نيل «صبغة»	cencere	نورج : دراسة
gihaştin:bidestxistin	نيل : حصول	ronahî	نور

ه

bilya: bilîya	هدأ: سكت	saw: bal	هاجس
mijank	هدب	dengguhêz: bihîstok:	هاتف
qilçix: qilçik	هدب السنبله	=Telifon	
armanc: amanc	هدف	asa: biliyayî	هادىء
wêrankirin	هدم: دك	gorge	هالول: حامول
=rûxandin			
pepûk: sulêman	هدهد	xelat	هبه
diyarî	هدية	dahatin: daketin:	هبوط
buxbux: qeqeb	هديل	=peyabûn	
ev	هذا	carisbûn	هتك
ev	هذه	reswa	هتك العرض
xurifî	هذيان		
		koçerî: mişxet: srgon	هجرة
pisîk: kitik	هر: قط	êrîş	هجوم
beyik	هراوة	daberistin	هجوم وركض
revlya rav	هرب: هروب	qule: dutuxm	هجين
hingavtin	هرس		
heris	هرع	rAberî	هدى

nûşîcan: nûşecan	هنيئاً	pîrbûn: yextiyarî: kalbûn	هرم
temtêl: şêlûpêl	هندام	lotik	هرولة مع رفس
ba	هواء	hej	هز
ket	هوى: سقط	tenaz	هزه: سخريه
evînî: hezkirin	هوى: عشق	qerf: henek	هزل
nermayî: sistyî	هوادة	çelmişî: çermok	هزىل: ذابل
ew	هؤلاء		
bizdan: tirs	هول: فزع: خوف	qurfok	هش
		palax: gizre	هشيم: كلا
biçim: druv	هيئة: شكل		
komît	هيئة	daqurtandin	هضم
evîn: viyan	هيام		
saw	هيبة	nûheyv: nûmeh	هلال
bindestkirin	هيمنة	bizdan	هلع: فزع
qanqûl	هيل «حب الهيل»		
ew	هي	serserî: tew tewe	همالة
		vir	هنا
		liwir: liwêderê	هناك

و

êş	وجع: ألم	erk: stûbar	واجب
hinarkêrû	وجنة: خدود الوجه	yek	واحد
rû: çehr	وجه	newa	وادي
hebûn	وجود	fireh	واسع
		eşkere: diyar	واضح: جلي: علني
tenahî	وحدانية	xuya	
yekîti	وحدة	bîrawer: bîrbir	واعي: مدرك
herî	وحل	cîwar: jîwar	واقع
tenê: yekane	وحيد	û	واو العطف
		hal	وباء
zixt	وخز	pûrt	وبر
ziyander	وخيم		
		sing	وتد
xatirxwestin	وداع		
		çengbûn: çipbûn	وثب
paş: lidû	وراء	belge	وثيقة
jêgirtin	ورائة		
gul	ورد	dît	وَجَدَ
pel: qaxez	ورق		

soz	وعد	amas	ورم
pezkovî: evor	وعل	kulêmek: tim miqûn	ورك
bîr: agahî	وعى ادراك	şîndemar: şîndamar	وريد
dilovanî	وفي	belakir	وَزَع
agirgîr: agirgûr	وقاد	kêş	وزن (قواعد)
birêz: şîwaz	وقار	giranbûn	وزن
dem: çax	وقت	balgeh: balîf	وسادة: مخدة
rûşûştî: rûreşî	وقح	gemar: qirêj	وسخ
ardû: ardûman	وقود	orte: nêv	وسط
ketin	وقوع	navinçî	وسيط
rawestandin	وقوف		
hêlîn	وكر: عش	hevgihiştin	وصال
cîniş	وکیل	pesin	وصف
		gihandin: gihiştin	وصول
çirîsk: çirûsk	وميض: لمعان	rewş: danîn	وضع
		destnimêj: desmêj	وضوء
		xuyabûn	وضوح
		çavpan: pîs	وضيع
		welat: niştiman	وطن
		welatparêz: welatperwer	وطني
		stûbar: vatinî	وظيفة

ی

çep	يسار	zuha: hişk	يابس
		bêhêvîî	ياس
huşyar	يقظ	sîpe	يافع
belik	يقظ: بارز	lal	ياقوت
ewle: bawer	يقين: ثقة	sitewyayî:	يانعة
hêja: şîne	يليق: يجدر	sêwî	يتيم
kevok	يمامة	divê	يجب
rast	يمين		
bi: pa	يميناً: قسماً	belkî	يحتمل
cuhû	يهود	dest	يد
		divê: dixwazi: divat	يريد
		zerokî: zerikî =	يرقان
		= çavmariq: bayzer	

المصادر:

- ١ - القاموس الكردي الحديث (كردي - عربي) - الاستاذ علي سيدو
كورانى - عمان - ١٩٨٥ م
- ٢ - الدليل اللغوي الثلاثي (كردي - عربي - انكليزي) عزيز
رشيد عقراوي - بيروت
- ٣ - قواعد اللغة الكردية (اللهجة الكرمانجية) تاليف الأمير
جلادت بدرخان - ترجمة دلاور زنكي - ١٩٩٠
- ٤ - القاموس العلمي - الاستاذ كمال جلال غريب ١٩٧٩ .
- ٥ - الهدية الحميدية (كردي - عربي) - ضياء الدين باشا
الخالدي
- ٦ - العقد الجوهري في شرح ديوان الملا الجزري - احمد ملا
محمد الزفندي - ج (١ - ٢)
- ٧ - المعجم المدرسي (عربي) - محمد خير ابو حرب .